

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie
Česká republika, Spolková republika Německo,
Polská republika**

Marek Šindelář

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Marek Šindelář

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie – Česká republika, Spolková republika Německo a Polská republika

Název anglicky

Unemployment in selected countries of the European Union – the Czech Republic, the Federal Republic of Germany and the Republic of Poland

---

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat vliv politických a ekonomických změn v souvislosti s nezaměstnaností ve vybraných zemích EU, tj. Německo, ČR a Polsko. Tyto země byly vybrány z důvodu jejich vzájemného sousedství a příhraničního propojení. Dále se bude tato práce věnovat zahraničním investicím, směřující na území Polska a ČR.

Metodika

Tato bakalářská práce bude rozdělena do dvou různých částí. Tou první bude část teoretická, kde bude využito české i zahraniční odborné literatury a internetových zdrojů, zabývajících se tematikou nezaměstnanosti v ČR, SRN a Polsku od r. 1989. Zde budou vysvětleny mimo jiné základní pojmy a bude popsána ekonomická a politická strategie (např. Amsterodamská smlouva, Lisabonská strategie apod.) na trhu práce v těchto zemích až do současnosti. Druhou částí bude část praktická, která bude analyzovat vývoj na trhu práce a vlivy na pokles, či nárůst nezaměstnanosti (vzdělání, stáří, pohlaví, pracovní migrace, podpora státu atd.) Budou zde též využity komparativní metody na základě statistických údajů těchto zemí, které přinesou jasný pohled na výsledky ekonomických a politických opatření a rozhodnutí.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

nezaměstnanost, trh práce, vývoj nezaměstnanosti, příčiny a dopady nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti, vstup do EU, sousední státy, kurz měny, rekvalifikace.

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J. – STARÁ, D. – SEKERKA, B. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

DURDISOVÁ, J. – KREBS, V. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4.

MAREŠ, M. *Etnické menšiny a česká politika : analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-050-0.

SAMUELSON, P. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. ISBN: 80-205-0192-4

SIROVÁTKA, T. – MAREŠ, P. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Elizbar Rodonaia, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Mgr. Elizbaru Rodonaia, Ph.D. za podporu a odborné vedení této bakalářské práce.

Nezaměstnanost ve vybraných státech Evropské unie Česká republika, Spolková republika Německo Polská republika

Abstrakt

Tato bakalářská práce porovnává míru nezaměstnanosti v České republice, Spolkové republice Německo a Polské republice. Tyto státy byly vybrány pro svoji společnou hranici s Českou republikou a současným společným, a propojeným vývojem v oblasti zaměstnanosti. Pro porovnání jsou využita statistická data, která vytváří ucelený přehled dané problematiky. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy, jaké jsou druhy nezaměstnanosti a jakým způsobem se nezaměstnanost vypočítává, jaký dopad může mít nezaměstnanost na jednotlivce a celou společnost. Jaké jsou nástroje aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti a jakým směrem se ubírá vývoj nezaměstnanosti v Evropské unii. Práce poukazuje na určité společné rysy, které u této problematiky mají všechny státy prakticky stejné, mohou se ale lišit v určitých ukazatelích a na ty se práce nejvíce zaměřuje. Jsou porovnávány údaje nezaměstnanosti za loňský rok v jednotlivých regionech vybrané země. Práce bude porovnávat nezaměstnanost ve vybraných zemích a popisuje jednotlivé státy, srovnává údaje nezaměstnanosti daných zemí a závěrem bude celkově shrnuto, jak si vybrané země stojí na žebříčku nezaměstnanosti v Evropské unii.

Klíčová slova:

nezaměstnanost, nezaměstnaní, osoby se zdravotním omezením, uchazeči o zaměstnání, okresy, kraje, rizikové faktory, trh práce, daňové zatížení, minimální mzda, důsledky nezaměstnanosti

Unemployment in selected countries of the European Union the Czech Republic, the Federal Republic of Germany and the Republic of Poland

Abstract

This bachelor thesis compares the unemployment rate in the Czech Republic, the Federal Republic of Germany and the Republic of Poland. These countries were selected for their common border with the Czech Republic and the current joint and, in part, interconnected developments in the field of employment. For comparison, statistical data is used to create a comprehensive overview of the issue. The theoretical part explains the basic concepts of what types of unemployment are and how unemployment is calculated, what impact can unemployment have on individuals and society as a whole. What are the tools of active and passive employment policy and what has been the development of unemployment in the European Union. The work points to certain common features that all countries have practically the same, but may differ in certain indicators and those that focus most on the work. It compares the unemployment figures for the last year in the individual regions of the selected country. The thesis will compare unemployment in selected countries and describe individual countries, compare the unemployment figures of the countries concerned, and summarize the summaries of how the selected countries stand on the unemployment scales in the European Union.

Keywords:

unemployed, people with health restrictions, job seekers, districts, regions, risk factors, labor market, tax burden, minimum wage, consequences of unemployment

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cílem práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Druhy a složky nezaměstnanosti	13
3.1.1 Frikční nezaměstnanost.....	13
3.1.2 Cyklická nezaměstnanost.....	14
3.1.3 Strukturální nezaměstnanost	14
3.1.4 Sezónní nezaměstnanost	14
3.1.5 Skrytá nezaměstnanost.....	14
3.2 Měření nezaměstnanosti	15
3.3 Důsledky nezaměstnanosti	16
3.3.1 Ekonomický aspekt	16
3.3.2 Sociální aspekt	16
3.4 Minimální mzda	17
3.5 Daňové zatížení	18
3.6 Vývoj nezaměstnanosti v Evropské unii	18
3.7 Trh práce v Evropské unii	19
3.8 Komparace nezaměstnanosti v ČR a členských států Evropské unie	19
3.9 Dlouhodobá nezaměstnanost.....	20
3.10 Nezaměstnanost mladých lidí.....	21
3.11 Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti.....	23
3.11.1 Aktivní politika zaměstnanosti.....	23
3.11.2 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.....	24
3.11.3 Rekvalifikace	24
3.11.4 Veřejně prospěšné práce	24
3.11.5 Příspěvek na zapracování.....	25
3.11.6 Opatření APZ na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením	25
3.11.7 Pasivní politika zaměstnanosti	25
3.11.8 Podpora v nezaměstnanosti.....	26

4	Vlastní práce	27
4.1	Nezaměstnanost v České republice	27
4.1.1	Situace na trhu práce v České republice k 30. 11. 2018	28
4.1.2	Struktura uchazeče o zaměstnání k 31. prosinci 2018	32
4.1.3	Celkové shrnutí uchazeče o zaměstnání k 31.prosinci 2018:.....	33
4.2	Nezaměstnanost v Německu	34
4.2.1	Nezaměstnanost podle německých spolkových zemí	35
4.2.2	Trh práce v Německu.....	37
4.2.3	Situace na trhu práce v Německu k 31.12.2018.....	38
4.3	Nezaměstnanost v Polsku.....	39
4.3.1	Struktura uchazeče o zaměstnání v Polsku	40
4.3.2	Situace na trhu práce v Polsku k 31. 12. 2018	42
5	Výsledky a diskuze	44
5.1	Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v České republice	44
5.2	Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v Německu	45
5.3	Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v Polsku.....	45
6	Závěr.....	47
7	Seznam použitých zdrojů.....	50
8	Přílohy	52
8.1	Přílohová část	52

Seznam obrázků

Obrázek 1	Podíl nezaměstnaných osob v krajích na počtu obyvatel	31
Obrázek 2	Podíl nezaměstnaných osob v okresech na počtu obyvatel	32
Obrázek 3	Podíl nezaměstnaných z migračních důvodů	36
Obrázek 4	Procentuální nezaměstnanost v polských vojvodstvích k 31.12.2018	41

Seznam tabulek

Tabulka 1	Nezaměstnanost podle krajů v ČR k 31.12.2018	52
Tabulka 2	Uchazeči o zaměstnání dle krajů ČR	53
Tabulka 3	Přehled uchazečů o zaměstnání v ČR k 31.12.2018	54
Tabulka 4	Přehled výdělečně činných a nezaměstnaných Německo 2017-2018.....	55
Tabulka 5	Registrovaní nezaměstnaní dle vojvodství Polsko.....	56

Tabulka 6 Platy a zdravotní pojištění v Polsku.....	57
---	----

Seznam grafů

Graf 1 Podíl nezaměstných v EU podle zemí a věku.....	22
Graf 2 Procentuální podíl nezaměstnanosti ve spolkových zemích Německa.....	35

Seznam použitých zkratk

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
IT	informační technologie
OZP	osoby se zdravotním postižením
PNO	podíl nezaměstnaných osob
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NDR	Německá demokratická republika
SRN	Spolková republika Německo
SÚPM	společensky účelné pracovní místo
UoZ	uchazeči o zaměstnání
ÚP	Úřad práce
VPM	volné pracovní místo

1 Úvod

„Chcete na světě vyniknout? Musíte pracovat, zatímco ostatní se baví“. Winston Churchill

Být zaměstnaný je v životě člověka velmi zásadní skutečnost. Kromě stálého příjmu přináší práce člověku jeho sociální status, příslušnost k určité vrstvě obyvatel a nelze vynechat jeho důstojnou existenci. V pracovním kolektivu člověk navazuje kontakty se spolupracovníky, poznává nové kolegy, osvojuje si nové pracovní metody a postupy, vytváří si nové mezilidské a sociální vazby.

Stav nezaměstnanosti je druhým nejsledovanějším ukazatelem národního hospodářství hned po HDP. Situací na trhu práce se dlouhodobě zabývají ekonomové, státní představitelé, firmy, které hodlají na daném území investovat a v neposlední řadě i řadoví občané. Zejména v rámci hospodářské a sociální politiky i na nadnárodní úrovni je patrné, že její představitelé se snaží eliminovat negativní důsledky nezaměstnanosti.

Konkrétně naši zemi zasáhla hospodářská krize koncem roku 2008, kdy byla řada firem z úsporných důvodů nucena snižovat počty zaměstnanců. Taková situace není ve vyspělém hospodářství novinkou, dokazuje však, že rovnováhu na trhu práce je zapotřebí dlouhodobě, systematicky a komplexně řešit.

2 Cíl práce a metodika

Nezaměstnanost je v téměř v celé Evropské unii tématem, týkající se milionů lidí. Tato práce se bude zabývat srovnáním nezaměstnanosti v České republice s ostatními členskými státy EU, konkrétně Německem a Polskem a také její analýzou formou časových období.

2.1 Cílem práce

- seznámit čtenáře s vlivy nezaměstnanosti na život samotného jedince
- zmapovat vývoj míry nezaměstnanosti v České republice
- zmapovat nezaměstnanost v členských státech Evropské unie
- informovat o nezaměstnanosti mladých lidí v České republice a v členských státech Evropské unie
- popsat a analyzovat důvody dlouhodobé nezaměstnanosti v České republice a v členských státech Evropské unie.

2.2 Metodika

V teoretické části práce bude čtenář na základě odborné literatury seznámen s pojmem nezaměstnanost obecně. Budou zde vysvětleny pojmy typu frikční nezaměstnanost, dlouhodobá nezaměstnanost, cyklická nezaměstnanost, strukturální nezaměstnanost, sezónní a skrytá nezaměstnanost.

Práce nás dále seznámí s vlivem nezaměstnanosti na život jedince. Bude zde popsán ukazatel měření nezaměstnanosti, zdravotní důsledky nezaměstnanosti, dopad nezaměstnanosti na životní úroveň a ekonomické důsledky nezaměstnanosti na člověka samotného, bude popsán vývoj nezaměstnanosti, nezaměstnanost mladých lidí, dlouhodobá nezaměstnanost, současný stav nezaměstnanosti na trhu práce a podíl nezaměstnanosti osob.

Praktická část bude využívat metody komparace mezi časovými obdobími a jednotlivými územními částmi vybraných států. Data budou použita ze zdrojů Eurostatu, Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a jiných oficiálních zdrojů

3 Teoretická východiska

Problém nezaměstnanosti se stal velmi významným po vypuknutí světové finanční a hospodářské krize koncem roku 2008. V tomto období se projeví nedostatky jednotlivých ekonomik, včetně té v Evropské unii.

Nezaměstnanost patří vedle výkonu ekonomiky a inflace ke klíčovým faktorům, podle kterých určujeme ekonomickou úroveň zemí a z nichž se vychází při formulování různých politik a programů Evropské unie. *Nezaměstnanost definujeme jako stav na trhu práce, kdy část populace není schopna nebo ochotna najít si placené zaměstnání.*¹ Kromě toho, že nezaměstnanost způsobuje ekonomické ztráty, přináší také mnoho negativních sociálních důsledků v podobě poklesu životní úrovně nezaměstnaného a jeho rodiny, zdravotních důsledků, alkoholismu, stresů a rostoucí kriminality. Obecně se dá říci, že čím je nezaměstnanost delší, tím závažnější jsou její následky. Obzvláště nebezpečnou stránkou u dlouhodobé nezaměstnanosti je pak ztráta kvalifikace a tím pádem je také značně ztížena možnost najít pro jedince vhodné zaměstnání.

3.1 Druhy a složky nezaměstnanosti

Při zkoumání problému nezaměstnanosti a přístupu k jeho řešení nám poslouží různé typologie. Rozlišujeme totiž různé druhy nezaměstnanosti, z nichž lze usuzovat její příčiny, závažnost a odvozovat podle toho i možné způsoby řešení. Obecná ekonomická teorie rozlišuje zejména následující nezaměstnanost:

3.1.1 Frikční nezaměstnanost

Vyskytuje se v důsledku pohybu pracovních sil mezi jednotlivými zaměstnáními. Někteří lidé opustí své dosavadní zaměstnání a nějaký čas jim trvá, než si seženou jiné místo. V očekávání lepší pracovních podmínek, obvykle nevyužijí hned první nabídku práce. I v situaci plné zaměstnanosti bude existovat určitá míra fluktuace zaměstnanců, způsobená například stěhováním do jiného města nebo návratem z mateřské dovolené. Frikčně nezaměstnaní přecházejí v podstatě z jedné práce do druhé a jsou všeobecně považováni za dobrovolně nezaměstnané².

---

¹ NOVÁK, Václav, VOKOUN, Marek, STELLNER, František, VOCHOZKA, Marek, ZEMAN, Robert, *Trhy práce v České republice po roce 1989*, 1. vydání, Praha: SETOUTBOOKS.CZ, s.r.o., 2016, str. 5

² SAMUELSON, P., NORDHAUS W., *Ekonomie*, s. 287-288.

3.1.2 Cyklická nezaměstnanost

O tomto druhu nezaměstnanosti hovoříme tehdy, když klesne celková poptávka po práci. Jestliže se ocitneme v situaci, kdy produkt a celkové výdaje klesají, narůstá nezaměstnanost celoplošně. Když je zvýšení nezaměstnanosti problémem každé oblasti, ukazuje nám to, že se jedná převážně o nezaměstnanost cyklickou. Její příčinou může být také pokles zahraniční poptávky. Dojde-li ke snížení poptávky našich hlavních obchodních partnerů po našich výrobcích, dojde k poklesu produkce a k propouštění. Rozdíl právě mezi cyklickou nezaměstnaností a jejími dalšími typy, pomáhá ekonomům diagnostikovat zdravotní stav trhu práce. Cyklická nezaměstnanost tedy vzniká v situaci, kdy z důvodu nedostatečné agregátní poptávky klesá zaměstnanost.¹

3.1.3 Strukturální nezaměstnanost

Tento typ nezaměstnanosti vzniká tam, kde nastává nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle. Týká se strukturálních změn v ekonomice, kdy některá odvětví upadají a naopak jiná jsou na vzestupu. Tyto změny způsobují, že klesá poptávka po určitém druhu práce a naopak o jinou profesi se zájem zvyšuje.²

3.1.4 Sezónní nezaměstnanost

Jedná se o typ nezaměstnanosti, který nastává z důvodu sezónních změn poptávky po práci. Jsou to například práce ve stavebnictví, zemědělství a jiných odvětvích.

3.1.5 Skrytá nezaměstnanost

Patří sem nezaměstnaní lidé, kteří nevyužijí možnosti se registrovat na úřadu práce a s jeho pomocí hledání nového místa. Dále spadají do této skupiny lidé, kteří se nesnaží vůbec hledat práci. Týká se to mladistvých a žen na mateřské dovolené a lidí, kteří vědí, že brzy změni svůj status a budou například studovat nebo nastoupí právě na mateřskou.

---

¹ HOLMAN, R., *Ekonomie*. s. 291-292.

² SAMUELSON, P., NORDHAUS W., *Ekonomie*, s. 288

3.2 Měření nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je měřena ukazatelem, pomocí kterého lze vypočítat její rozsah. Míru nezaměstnanosti vypočítáme jako podíl počtu nezaměstnaných k celkovému počtu ekonomicky aktivních obyvatel:

$$u = (U / L) \times 100 (\%)$$

u = míra nezaměstnanosti

U = počet nezaměstnaných

L = počet pracovních sil¹

- Trh práce je jako kterýkoliv jiný trh a působí na něm stejné ekonomické zákony. Přesto se ale odlišuje tím, že se na něm vyskytuje nezaměstnanost
- Nezaměstnaným nazveme toho, kdo nemá práci a aktivně ji hledá. Hledání zaměstnání je podmínkou
- Při výpočtech nezaměstnanosti se započítávají lidé registrovaní na Úřadu práce, zjistíme tím tedy aktuálně registrovanou nezaměstnanost
- Někteří občané se ale na ÚP nehlásí, např. protože jsou nezaměstnaní krátkodobě, nebo naopak dlouhodobě, proto už ztratili nárok na podporu a i víru v to, že jim ÚP pomůže v hledání práce
- Skutečná nezaměstnanost tedy vykazuje o něco vyšší hodnoty než ta registrovaná

Míru nezaměstnanosti zjišťujeme tak, že se mezi nezaměstnané zařazují jen ti lidé, kteří jsou zaregistrováni na úřadech práce. Výsledkem je pro nás registrovaná nezaměstnanost. Důvodů, proč se zapsat na úřadu práce, je hned několik. Je to podmínkou pro získání podpory v nezaměstnanosti a také protože lidé bez práce chtějí pomoc při hledání vhodného zaměstnání a proto i spoléhají na odborníky, kteří jim při hledání vhodného zaměstnání nabídnou pomoc.

---

¹ Trh práce a nezaměstnanost, [online], [cit. 7.3.2019], dostupný z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/nezamestnanost/>

3.3 Důsledky nezaměstnanosti

Vysoká nezaměstnanost je velkým problémem, týkající se jak hospodářství, tak společnosti. Pro společnost to znamená změnu situace z důvodu poklesu příjmu, hospodářství v tomto ohledu ztrácí cenné zdroje. Vysoká nezaměstnanost způsobuje nízký výkon hospodářství a má velký psychologický vliv na životy lidí.

3.3.1 Ekonomický aspekt

Ekonomickým aspektem je především fakt, že se ekonomika nachází pod svými možnostmi (potenciálem).

Vysoká nezaměstnanost je spojena s nevyužíváním zdrojů, protože během krizí, kdy je nezaměstnanost vysoká, nevytváří ekonomika tolik produktů a služeb, kolik je schopna. Ztráty, ke kterým dochází v obdobích vysoké nezaměstnanosti, jsou největším mrháním zdroji v soudobé ekonomice (snížení výroby, snížení životní úrovně). Většinou jde hlavně o cyklickou nezaměstnanost. Tu vyjadřuje Okunův zákon.

Ekonom Arthur Okun zformuloval tzv. Okunův zákon. Ve své formulaci uvádí, že: „pokles HDP o dvě procenta potenciálního produktu znamená nárůst nezaměstnanosti průměrně o jeden procentní bod“.

Například když je HDP na 98 procentech svého potenciálu a dojde k poklesu na 96 procent, míra nezaměstnanosti vzroste o jedno procento. Z Okunova zákona lze vyvodit, že pokud skutečné i potenciální HDP roste stejným tempem, nezaměstnanost zůstává nezměněna. Okunův zákon vytváří spojení mezi trhem zboží a služeb a trhem práce. Ukazuje vliv změn nezaměstnanosti na reálný HDP.¹

3.3.2 Sociální aspekt

Tento aspekt se týká hlavně dlouhodobé nedobrovolné nezaměstnanosti, která přináší lidské, sociální a psychologické škody. Výzkumy je potvrzeno, že nezaměstnanost vede v mnoha případech ke zhoršení fyzického i psychického zdraví postižených osob, dále vede k vyššímu výskytu srdečních chorob, alkoholismu a sebevražd.

Lidé bez práce pocítují velké změny v životě, které vedou k velkému psychickému zatížení vyúsťující v růst nemocnosti a rodinné krize mohou skončit i rozpadem rodiny. Autorita vlivem

---

¹ SAMUELSON, P., NORDHAUS W., *Ekonomie*, s. 291.

ztráty zaměstnání se snižuje a mění se postavení a role v rodině. Celkově dochází k nabourání dosavadních společenských vazeb. Nezaměstnaní lidé ztrácí sebedůvěru a pod stálým stresem existenční nejistoty z důvodu nedostatku finančních prostředků se mohou uchýlit ke kriminalitě, alkoholismu či jiným závislostem.

Právě životní styl dlouhodobě nezaměstnaných se v důsledku ztráty příjmu mění a lidé se izolují od společnosti. Vytížení a režim, na který byli zvyklí, během pracovního procesu se rapidně změnil a ovlivňuje posun ve vnímání času jedince. Nezaměstnaní ztrácí výpadkem ze zaměstnání na své kvalifikaci, přicházejí o zkušenosti a neučí se ničemu novému. Dochází k takzvané dequalifikaci.¹

3.4 Minimální mzda

V průběhu let nedocházelo ke zvyšování úrovně minimální mzdy, a to především s odvoláním na negativní ekonomický dopad na zaměstnanost. Politici a ani velká část ekonomické sféry se do dnešního dne nedokázali dohodnout, zda opravdu platí dříve vyřčené pravidlo, že zvýšení minimální mzdy má negativní dopad na celkovou nezaměstnanost. Pro zaměstnavatele by tedy navrhované zvýšení minimální mzdy, včetně nejnižších úrovní zaručené mzdy, nemělo představovat riziko spojené s neúměrným zvýšením jejich nákladů, které by bylo spojené s propouštěním a nárůstem nezaměstnanosti. Předpokládá se celkový nárůst nákladů podnikatelů ve výši cca 3,5 mld. Kč a nárůst v rozpočtové sféře ve výši cca 610 mil. Kč. V souvislosti s úpravou minimální mzdy nebyl v ČR nikdy v minulosti zaznamenán přímý vliv na růst nezaměstnanosti. Bezprostředně po zvýšení minimální mzdy docházelo jen k mírnému nárůstu podílu zaměstnanců odměňovaných na úrovni minimální mzdy, který postupem času opět poklesl.

Úprava minimální mzdy, včetně nejnižších úrovní zaručené mzdy, by mohla přispět k omezení výplat mezd „na černo“, které jsou některými zaměstnavateli vypláceny vedle minimální mzdy a ke zvýšení zájmu o práci domácích zaměstnanců na pracovních místech, kde jsou nyní často zaměstnáváni cizinci.²

---

¹ SAMUELSON, P., NORDHAUS W., *Ekonomie*, s. 285

² Úřad vlády ČR, [online], [cit. 7.3.2019], dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/minimalni-mzda.pdf>

3.5 Daňové zatížení

Vysoké daňové zatížení a přeregulovanost ničí pracovní místa. Česká ekonomika potřebuje deregulovat. Deregulovat je třeba trh práce, reformu potřebuje sociální systém tak, aby se příjemcům sociálních dávek byli nuceni hledat zaměstnání a pracovat.

3.6 Vývoj nezaměstnanosti v Evropské unii¹

Nezaměstnanost začala v Evropské unii představovat závažnější problém od počátku sedmdesátých let a od té doby dochází k jejímu průběžnému nárůstu. Hlavní příčinou tohoto stavu byla především špatná makroekonomická politika. V osmdesátých letech došlo k částečnému ekonomickému oživení. Do zlepšení stavu nezaměstnanosti se to však příliš nepromítlo. Důvodem toho byla zejména nepostačující tvorba pracovních míst, která představuje značný problém i v dnešní době. Od šedesátých let se počet nových míst v Americe navýšil o 84 %, v Japonsku o 46 % a v Evropské unii pouze o 6 %.

Důležitým mezníkem v této oblasti se stal Lucemburský summit v roce 1997, kde byla představena strategie zaměstnanosti v EU a byla zde zdůrazněna potřeba řešení tohoto problému na nadnárodní úrovni. Dalším přelomem bylo přijetí Lisabonské strategie v roce 2000, která představovala přechod od pasivní politiky zaměstnanosti k politice aktivní. V důsledku to znamená, že pasivní politika řešila problém nezaměstnanosti formou podpor. Aktivní politika se zaměřuje především na prevenci a předcházení nezaměstnanosti.

Vývoj nezaměstnanosti v Evropské unii se odehrával ve čtyřech základních etapách:

- 1960 – 1973: toto období se vyznačuje vysokým tempem růstu produkce, nezaměstnanost se pohybovala kolem dvou a půl procent a byla relativně stálá
- 1974 – 1985: v těchto letech došlo k poklesu hospodářského růstu a následnému prudkému zvýšení nezaměstnanosti až na hodnotu přes 10 % ke konci období
- 1986 – 1990: následovalo opětovné navýšení tempa růstu HDP doprovázené mírným poklesem nezaměstnanosti z deseti na osm procent
- 1991: období poklesu produkce a zvyšování nezaměstnanosti

---

¹ BRDEK, Miroslav a Hana JÍROVÁ, *Sociální politika v zemích EU a ČR*, 1. vydání, Praha: Codex Bohemia, 1998, str. 86-89

3.7 Trh práce v Evropské unii¹

Nezaměstnanost je problémem, který se objevuje ve všech průmyslově vyspělých zemích. Evropská unie se s nezaměstnaností potýká od sedmdesátých let. V počátcích platilo, že nezaměstnanost kopírovala hospodářský cyklus. Výkyvy v produkci se tedy promítaly do změn v míře nezaměstnanosti. V posledních dvaceti letech se ovšem nezaměstnanost od hospodářského cyklu odpoutává a její míra zůstává vysoká i v dobách ekonomického růstu.

Problém nezaměstnanosti se začal stupňovat na počátku devadesátých let a postupně začalo být zřejmé, že dosavadní politiky zaměstnanosti na její řešení nepostačují. Dospělo se k závěru, že nezaměstnanost představuje téma, které nestačí řešit pouze na národní úrovni, ale je nutno spolupracovat na stupni nadnárodním.

Na základě jednání mezi státy byla Evropskou Komisí roku 1993 předložena Bílá kniha o ekonomickém růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Jejím obsahem jsou mnohá doporučení členským státům zaměřená na snížení nezaměstnanosti a jejích následků. Jedná se však pouze o doporučení, nikoliv o směrnice, což znamená, že jejich naplňování bylo závislé pouze a jenom na vůli toho kterého státu. Většina států se shodla na tom, že k řešení problému nezaměstnanosti je třeba snažit se zejména o dosažení ekonomického růstu, vyšší konkurenceschopnosti a podporovat budování nových pracovních míst.

Za příčinu vysoké nezaměstnanosti v evropských zemích v porovnání se Spojenými státy a Japonskem je spatřováno především to, že Evropa nestačila tempu vědeckotechnického pokroku těchto velmocí a zůstala za nimi v závěsu.

3.8 Komparace nezaměstnanosti v ČR a členských státech Evropské unie

Česká republika je vyspělá země s tržním hospodářstvím, která dle ekonomických, sociálních a politických indikátorů, jako HDP na obyvatele, indexu lidského rozvoje, indexu svobody tisku, indexu svobody internetu od cenzury, patří k vysoce hodnoceným státům světa.

Ekonomicky patří dle Světové banky do skupiny 31 nejbohatších států světa s nejvyššími finančními příjmy. Naopak velmi nízko se v porovnání s jinými umísťuje v podílu obyvatel žijících pod prahem chudoby. Vykazuje též poměrně nízkou nerovnost mezi nejbohatšími a nejchudšími, a relativně vyvážené přerozdělování bohatství napříč většinou obyvatel. Míra nezaměstnanosti je dlouhodobě nízká a pod průměrem vyspělých zemí.

---

¹ BRDEK, Miroslav a Hana JÍROVÁ, *Sociální politika v zemích EU a ČR*, 1. vydání, Praha: Codex Bohemia, 1998, str. 84-86

Z hlediska zaměstnanosti si Česká republika stanovila stejný limit, jako je určen pro celou Evropskou unii, a to dosažení zaměstnanosti 75%. Podle statistických odhadů byl cíl 75% již v roce 2016 dosažen, tedy v předstihu 4 let.

Evropská unie jako celek také podléhá výkyvům hospodářského cyklu. Vzhledem k rozmanitosti celé unie je přizpůsobení pomalejší, a tak lze konstatovat, že stanovený cíl 75% zaměstnanosti se přibližuje jen velmi pomalu. Od roku 2010 došlo jen k velmi mírnému posunu o jeden procentní bod. Na původní hodnoty před světovou krizí se Evropská unie dostala v roce 2014. V roce 2015 svých stanovených cílů dosáhlo Německo, Švédsko, Estonsko a Litva. Zaměstnanost v rámci EU je geograficky mezi zeměmi a regiony jednoznačně pozorovatelná v rozdílech mezi severem a jihem. S nízkou zaměstnaností se potýkají stále skupiny v nejmladším věku do 29 let, občané z jiných států než EU a pracovníci s nejnižším vzděláním.¹

Typická pro trh práce v EU je i klesající tendence počtu zaměstnaných starších občanů či nízký stupeň vnitřní migrace pracovníků. Tato skutečnost představuje vzhledem ke značné liberalizaci podmínek mezi členskými státy menší paradox. Pro nízkou vnitřní migraci však existuje několik důvodů od problémů s jazykem, přes obavy z opuštění domova a začlenění se do nové společnosti až po problematiku uznávání vzdělání.

3.9 Dlouhodobá nezaměstnanost

Osoby, které jsou více než jeden rok nezaměstnané, tvoří dnes v zemích Evropské unie více než 50 % celkového počtu nezaměstnaných (z nich celou polovinu tvoří nezaměstnaní déle než 2 roky). Například Japonsko uvádí okolo 15 % dlouhodobě nezaměstnaných a USA kolem 7 %.

Vývoj v posledních letech ukazuje, že ti, kteří ztratí zaměstnání, mají statistickou šanci 20 %, že se zařadí mezi dlouhodobě nezaměstnané. Dlouhodobá nezaměstnanost je často skloňovaným problémem na evropských trzích práce.

Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, typický pro velké množství evropských zemí, má vážné sociální dopady. Lidé ztrácejí pracovní návyky, základní kontakt s běžným společenským životem, rychle pohodlní a zvykají si na štedrý systém sociálních dávek. Ten je nejčastější příčinou nárůstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných.

Problémem nemusí být vždy pouze vysoká podpora v nezaměstnanosti. V České republice jsou jedním z klíčových problémů špatně nastavené dávky sociální podpory, které bohatě dotují rodiny

---

¹ DUŠEK, Jiří. *Nezaměstnanost a determinanty trhu práce v podmínkách moderních evropských ekonomik*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2017, str. 16-17

s velkým počtem dětí. Stát tak nepodporuje zodpovědnost při plánování rodiny, naopak kontraproduktivně zvýhodňuje život lidí bez práce.

Vedle těch, kterým se pracovat nevyplatí, patří mezi dlouhodobě nezaměstnané také úzce specializovaní nebo nízce kvalifikovaní pracovníci, kteří přišli o své místo kvůli strukturálním změnám ve výrobě. Jejich osud závisí na dostatečně účinné aktivní politice zaměstnanosti – především formou efektivních rekvalifikačních programů, podporou mobility pracovní síly a investicemi v regionech postižených strukturálními změnami.¹

3.10 Nezaměstnanost mladých lidí

Nezaměstnanost mladých lidí je v Evropské unii téměř dva a půl krát vyšší než ve věkové kategorii nad 25 let. Mladí Češi jsou na tom ale v rámci EU téměř nejlépe. Více než čtyři pětiny si najdou práci do 3 let po ukončení studia. Vyplývá to ze studie Youth Friendliness Indicator (viz Obrázek 1), která zkoumá, jak přívětivý je pracovní trh v zemích EU k mladým lidem. Studii zveřejněnou letos v červnu zpracovala Evropská odborová konfederace a nadace Friedrich Ebert Stiftung.

Česká republika si obecně v zaměstnávání mladých lidí vede dobře. Míra nezaměstnanosti Čechů ve věku 15-24 let byla v roce 2016 druhá nejnižší v EU – 10,5 %. Nízká nezaměstnanost mladých souvisí i s celkově nízkou mírou nezaměstnanosti v ČR. Ve věkové skupině 25-59 let mělo Česko podle údajů statistického úřadu Eurostat vůbec nejnižší nezaměstnanost v Unii pouze 3,6 %.

Mladí lidé jsou nejčastěji bez práce v Itálii (37,8 %) Španělsku (44,4 %) a Řecku (47,3 %). V Itálii byla nezaměstnanost mladých 3,6 krát vyšší než celková míra nezaměstnanosti, v Rumunsku dokonce čtyřnásobně vyšší. Nejlépe se dařilo mladým lidem v Německu, kde jich nemělo práci jen 7,1 %. Pravděpodobnost, že zůstanou nezaměstnaní, tak byla pouze 1,8 krát vyšší než u věkové skupiny 25-59 let.

V České republice podle dat Eurostatu z roku 2016 našlo 84,6 % mladých lidí zaměstnání do 3 let poté, co dokončili studium. Například v sousedním Slovensku se to podařilo jen třem čtvrtinám mladých (75,3 %). Nejlépe na tom byla Malta (92,3 %), Norsko (89,2 %) a Německo (89 %). Sehnat bezprostředně po škole práci naopak nebylo snadné pro mladé Italy (47,9 %) nebo Řeky (42 %).

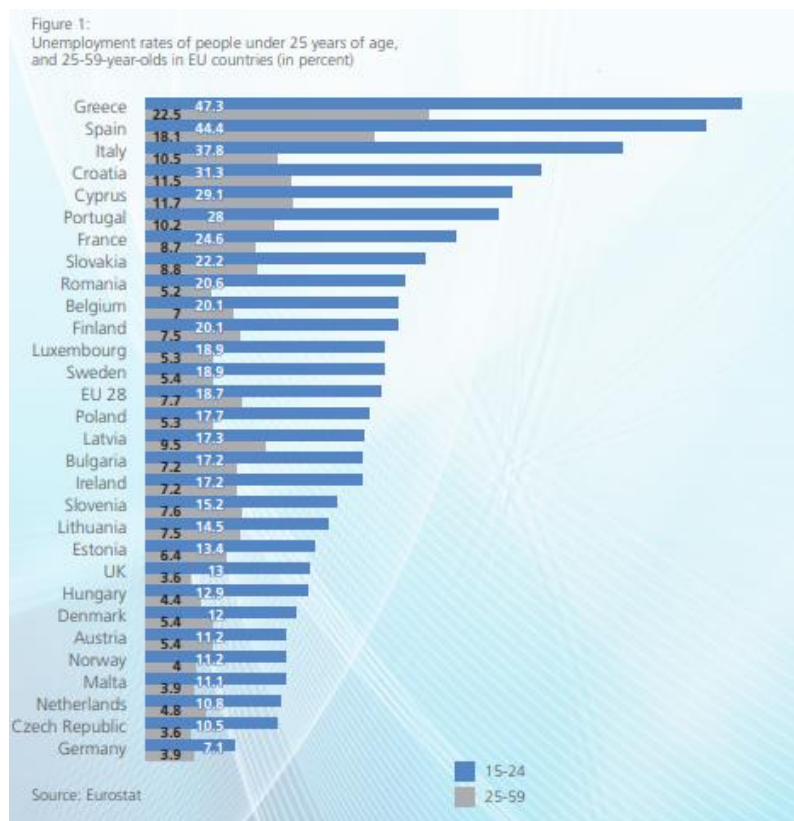
Studie také porovnává úroveň nezaměstnanosti mezi mladými muži a ženami – Česká republika z tohoto srovnání vychází nejhůře ze všech států EU. Bez zaměstnání nebo jiné přípravy pro vstup

---

¹ GOLLA, Petr. Dlouhodobá nezaměstnanost v EU je kritická, [online], [cit. 28.10.2018], dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/dlouhodobá-nezamestnanost-v-eu-je-kritická/>

na trh práce (studium, odborná příprava apod.) bylo o 11,2 procentních bodů více žen než mužů. Podobně výrazný rozdíl byl patrný také v Estonsku (10,5 procentních bodů) nebo Rumunsku (10,3 procentních bodů). Naopak v Litvě Chorvatsku nebo Norsku se míra nezaměstnanosti mezi pohlavími prakticky nelišila.¹

Graf 1 Podíl nezaměstných v EU podle zemí a věku

Zdroj: Eurostat, 2019

¹ CHLEBOUNOVÁ, Tereza. ČR má 2. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých v EU, [online], [cit. 7.3.2019], dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9003/31512/clanek/cr-ma-2-nejnizsi-miru-nezamestnanosti-mladych-v-eu/>

3.11 Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti

K řešení nezaměstnanosti lze přistupovat dvěma základními způsoby, které alespoň částečně zmírňují její negativní dopady pro uchazeče o zaměstnání i zaměstnavatele požadující určité pracovní profese. Současně jsou přínosem pro celou společnost v oblasti ekonomické i sociální.

3.11.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Jedním ze základních cílů hospodářské a sociální politiky státu je dosažení plné, produktivní a svobodně zvolené zaměstnanosti. Právo na zaměstnání bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, členství v politických stranách nebo příslušnost k politickým hnutím, národnost, etnický nebo sociální původ, majetek, zdravotní stav nebo věk je jedním ze základních práv občana.

Dnem 1.10.2004 nabyl účinnosti zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tato základní právní norma stanovuje postup k dosažení cílů politiky státu v oblasti zaměstnanosti.

Státní politika zaměstnanosti usiluje o:

- dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách,
- produktivní využití zdrojů pracovních sil,
- zabezpečení práva občanů na zaměstnání.

Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České republice vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) a Úřad práce ČR.

Součástí státní politiky zaměstnanosti je podpora zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, i uchazečům samotným. Jedná se zejména o následující opatření (nástroje) aktivní politiky zaměstnanosti:

a) rekvalifikace

b) investiční pobídky

c) veřejně prospěšné práce

d) společensky účelná pracovní místa

e) příspěvek na zapracování

f) příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Součástí aktivní politiky zaměstnanosti je i poradenství.¹

---

¹ Aktivní politika zaměstnanosti, [online], [cit. 27.2.2018], dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

3.11.2 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti

Účelem těchto nástrojů je přijímání mimořádných opatření ve prospěch skupin občanů, jejichž přístup k zaměstnání je výrazně ztížen. V rámci těchto nástrojů úřady práce poskytují příspěvky na vytváření nových pracovních míst, na vyhrazování současných míst pro konkrétní uchazeče (příspěvek na mzdu), případně příspěvky na zahájení samostatné výdělečné činnosti. Příspěvky poskytují úřady práce podle situace konkrétního uchazeče. Nejvíce využívanými nástroji jsou veřejně prospěšné práce, vyhrazená společensky účelná pracovní místa a rekvalifikace, které jsou financovány rovněž z prostředků Evropského sociálního fondu.

3.11.3 Rekvalifikace

Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající kvalifikace uchazeče o zaměstnání, nebo zájemce o zaměstnání. Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z dosavadní kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností fyzické osoby, která má být rekvalifikována formou získání nových teoretických znalostí a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělávání.

Za rekvalifikaci se nepovažuje řádné studium na středních a vysokých školách.

Rekvalifikace se uskutečňuje na základě dohody mezi úřadem práce a uchazečem o zaměstnání nebo zájemcem o zaměstnání, vyžaduje-li to jejich uplatnění na trhu práce. Za účastníka rekvalifikace hradí ÚP náklady na rekvalifikaci a může mu poskytnout příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací (stravné, jízdné, nocležné, pojištění). Rekvalifikaci zajišťuje krajská pobočka ÚP příslušná podle místa uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání (§ 109 zákona o zaměstnanosti, vyhláška MPSV č. 519/2004 Sb.).

3.11.4 Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované ÚP.

Tato místa vytváří zaměstnavatel na základě písemné dohody s ÚP ke krátkodobému pracovnímu umístění uchazeče o zaměstnání, nejdéle však na dobu dvanácti po sobě následujících měsíců ode dne sjednaného nástupu uchazeče o zaměstnání do pracovního poměru.

Finanční příspěvek na úhradu mzdových nákladů zaměstnance, který byl veden v evidenci ÚP, na takto vytvořeném místě může být zaměstnavateli poskytován až do výše skutečných mzdových nákladů, včetně sociálního a zdravotního pojištění.

3.11.5 Příspěvek na zapracování

Příspěvek může ÚP poskytnout zaměstnavateli na základě dohody, pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému je při zprostředkování zaměstnání věnována zvýšená péče (dle § 33 výše zákona o zaměstnanosti). Maximální doba poskytování příspěvku je 3 měsíce a může činit měsíčně nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává.

3.11.6 Opatření APZ na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Chráněné pracovní místo a příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa.

Chráněné pracovní místo (CHPM) je pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s ÚP. Na zřízení CHPM poskytuje ÚP zaměstnavateli příspěvek. CHPM musí být obsazeno po dobu 3 let. CHPM může být i pracovní místo, které je obsazeno osobou se zdravotním postižením, pokud je vymezeno v písemné dohodě mezi zaměstnavatelem a ÚP. Dohoda se uzavírá na dobu 3 let. ÚP může uzavřít dohodu o zřízení či vymezení CHPM i s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

Podmínky pro zřízení a vymezení CHPM jsou stanoveny v § 75 odst. 2 a 3 zákona o zaměstnanosti a v § 6 odst. 2 prováděcí vyhlášky.

Na zřízené nebo vymezené CHPM může ÚP poskytnout na základě dohody se zaměstnavatelem nebo osobou samostatně výdělečně činnou, která je osobou se zdravotním postižením, příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů CHPM. Tuto dohodu je možné uzavřít nejdříve po uplynutí 12 měsíců ode dne obsazení zřízeného CHPM nebo ode dne vymezení CHPM. Roční výše příspěvku může činit nejvýše 48 000 Kč. Uznatelné náklady jsou uvedeny v § 8 prováděcí vyhlášky.¹

3.11.7 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti představuje hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání formou podpory v nezaměstnanosti nebo zabezpečení těch, kteří se dostávají v důsledku nízkých příjmů do kategorie „sociálně slabých“. Zahrnuje také stimulaci předčasného odchodu do důchodu, případně

---

¹ Aktivní politika zaměstnanosti, [online], [cit. 27.2.2018], dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

stimulaci nižší zaměstnanosti žen. Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti mají charakter transferů.

3.11.8 Podpora v nezaměstnanosti

Nejznámější hmotné zabezpečení je podpora v nezaměstnanosti, výše se stanoví procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku, který byl u uchazeče o zaměstnání zjištěn a naposledy používán pro pracovněprávní účely v jeho posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období podle pracovněprávních předpisů.

Podpora v nezaměstnanosti pro rok 2019 se vyplácí pět měsíců u žadatele, kterému je do 50 let, osm měsíců u žadatele v rozmezí 50 - 55 let a jedenáct měsíců u žadatele nad 55 let. V průběhu se ale také mění výše podpory v nezaměstnanosti. První dva měsíce je **podpora 65 %** z průměrného měsíčního výdělku, **další dva měsíce je to 50 %** a zbývající měsíce už **45 % průměrného měsíčního čistého výdělku**. Tento systém nutí jedince, hledat si zaměstnání a nespoléhat se pouze na podporu v nezaměstnanosti.¹

---

¹ Podpora v nezaměstnanosti 2018, [online], [cit. 6.3.2019], dostupné z: <https://www.vimvic.cz/clanek/podpora-v-nezamestnanosti-2018>

4 Vlastní práce

Úvodem této části práce budou stručně představeny srovnávané země:

Česká republika

Česká republika je vnitrozemským státem, který se nachází uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy a zaujímá území historických zemí Čech, Moravy a části Slezska. Státní hranice tvoří sousedství s Polskem (761,8 km), Německem (810,3 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km). Rozloha ČR je 78.866 km², současný počet obyvatel se pohybuje ve výši cca. 10,6 milionů, územně a správně je rozdělena na 14 krajů¹.

Spolková republika Německo

Spolková republika Německo se rozkládá na ploše bezmála 360 tisíc kilometrů čtverečních, což ji zařazuje do první pětičky největších evropských zemí. Federativní stát se skládá z šestnácti spolkových zemí, které mají svou vlastní ústavu, parlament a vládu. Nejlidnatější stát v Evropské unii se vyznačuje vysokým počtem přistěhovalců. Z celkových dvaosmdesáti miliónů obyvatel se 9 procent hlásí k jiné než německé národnosti².

Polská republika

Oficiální název našeho druhého největšího souseda, se kterým sdílíme severovýchodní část hranic, je Polská republika (Rzeczpospolita Polska). Rozkládá se ve střední Evropě na ploše 312 683 kilometrů čtverečních, což ji řadí na šedesátou osmou příčku v pořadí největších zemí světa. Administrativně se dělí na 16 vojvodství a státním zřízením je Polsko parlamentní republika³. Počet obyvatel se pohybuje v současné době na výši 38,5 milionu.

4.1 Nezaměstnanost v České republice

Český trh práce se nachází hluboko pod přirozenou mírou nezaměstnanosti a ve stavu nedostatku volné pracovní síly z řad uchazečů o zaměstnání, zejména v některých profesích a regionech.

---

¹ O České republice, [online], [cit. 21.2.2019], dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>

² Německo, [online], [cit. 21.2.2019], dostupné z: <https://tema.novinky.cz/nemecko>

³ Polsko, [online], [cit. 21.2.2019], dostupné z: <https://tema.novinky.cz/polsko>

Na trhu práce jsou však nejvíce žádána povolání s nízkými požadavky na kvalifikaci, zejména mezi nově hlášenými pracovními místy, a v pomocných a nekvalifikovaných profesích. Problém s obsazováním pracovních míst je patrný zejména v řemeslnických profesích a v případě vysoce kvalifikovaných profesí (to jsou většinou specialisté), přestože z pohledu kvalifikační struktury se tyto profese vyznačují nadprůměrným počtem uchazečů o zaměstnání na volné pracovní místo.

Příznivá situace na trhu práce se projevuje ve zlepšení postavení znevýhodněných osob na trhu práce, klesá dlouhodobá nezaměstnanost, a to jak v absolutních číslech, tak v relativních ukazatelích.

Se vznikem dlouhodobé nezaměstnanosti souvisejí zejména vyšší věk, nízké vzdělání a zdravotní stav, všechny tyto skupiny jsou mezi uchazeči o zaměstnání evidovanými déle než 12 měsíců zastoupeni nadprůměrně. S dlouhodobou nezaměstnaností je rovněž spojen vznik hmotné nouze a související pobírání příslušných dávek. Problémem se čím dál více stávají exekuce.

4.1.1 Situace na trhu práce v České republice k 30. 11. 2018

K 30. 11. 2018 evidoval Úřad práce ČR (ÚP ČR) na svých krajských pobočkách a jejich kontaktních pracovištích **celkem 215 010 uchazečů o zaměstnání**. Jejich počet byl o 612 nižší než na konci předchozího měsíce, ve srovnání se stejným obdobím roku 2017 je nižší o 50 459 osob. Z tohoto počtu bylo **193 119 dosažitelných uchazečů o zaměstnání** ve věku 15 – 64 let¹. Bylo to o 864 méně než na konci předchozího měsíce. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2017 byl jejich počet nižší o 49 380.

V průběhu listopadu bylo nově zaevidováno **41 142 osob**. Ve srovnání s minulým měsícem to bylo více o 949 osob a v porovnání se stejným obdobím předchozího roku více o 366 osob.

Z evidence v listopadu odešlo celkem 41 754 uchazečů (ukončená evidence, vyřazení uchazeči). Bylo to o 7 148 osob méně než v předchozím měsíci a o 4 726 osob méně než v listopadu 2017. **Do zaměstnání** z nich ve sledovaném měsíci **nastoupilo 25 262 osob**, tj. o 5 284 méně než v předchozím měsíci a o 3 555 méně než v listopadu 2017, **6 966 uchazečů o zaměstnání bylo umístěno prostřednictvím Úřadu práce ČR**, tj. o 1 107 méně než v předchozím měsíci a o 143 více než v listopadu 2017, 16 492 uchazečů bylo vyřazeno bez umístění.

---

¹ Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří nemají objektivní překážku pro přijetí zaměstnání a mohou bezprostředně nastoupit do vhodného zaměstnání. Za dosažitelného se nepovažuje uchazeč o zaměstnání po dobu, po kterou je uznán dočasně neschopným práce, je na mateřské nebo rodičovské dovolené, vykonává krátkodobé zaměstnání podle §25 odst. 6 zákona o zaměstnanosti, je zařazen do rekvalifikačního kurzu a dále uchazeč o zaměstnání po dobu 6 měsíců ode dne vzetí do vazby.

Meziměsíční pokles nezaměstnanosti byl zaznamenán v **39 okresech**, největší v okresech – Teplice a Praha-východ (oba o 5,5 %), Zlín (o 4,3 %), Hradec Králové a Přerov (oba o 3,9 %), Blansko (o 3,7 %), Praha (o 3,2 %) a Most (o 3,0 %). **Meziměsíční nárůst nezaměstnanosti** byl zaznamenán v **38 okresech**, největší v okresech – Jeseník (o 29,5 %), Jindřichův Hradec (o 13,9 %), Klatovy (o 11,6 %), Prachatice (o 11,3 %), Chrudim (o 8,7 %), Břeclav (o 7,5 %) a Pelhřimov (o 6,7 %).

K 30. 11. 2018 bylo evidováno 10 684 absolventů škol všech stupňů vzdělání a **mladistvých**, jejich počet poklesl ve srovnání s předchozím měsícem o 1 622 osob a ve srovnání s listopadem 2017 byl nižší o 1 374 osob. Na celkové nezaměstnanosti se podíleli 5,0 % (říjen 2018 – 5,7 %, listopad 2017 – 4,5 %). Z celkového počtu absolventů a mladistvých bylo ke konci listopadu evidováno **7 509 absolventů**.

Ke konci listopadu evidoval ÚP ČR 114 069 žen. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů činil 53,1 %. V evidenci bylo **37 332 osob se zdravotním postižením**, což představovalo 17,4 % z celkového počtu nezaměstnaných.

Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 71 099 uchazečů o zaměstnání, tj. 33,1 % všech uchazečů vedených v evidenci (říjen 2018 – 31,4 %, listopad 2017 – 27,9 %).

Podíl nezaměstnaných osob, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let k obyvatelstvu stejného věku **k 30. 11. 2018 zůstal na 2,8 %** (říjen 2018 – 2,8 %, listopad 2017 – 3,5 % (časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Podíl nezaměstnaných stejný, nebo vyšší než republikový průměr vykázalo **30 okresů**, nejvyšší byl v okresech Karviná (6,8 %), Most (5,8 %), Znojmo a Ostrava-město (5,1 %), Bruntál (5,0 %), Chomutov (4,9 %), Jeseník (4,8 %) a Ústí nad Labem (4,7 %). **Nejnižší podíl nezaměstnaných** byl zaznamenán v okresech Praha-východ (1,1 %), Rychnov nad Kněžnou (1,2 %), Benešov a Plzeň-jih (oba 1,4 %), Ústí nad Orlicí, Pelhřimov, Jindřichův Hradec, Písek a Praha-západ (všechny 1,5 %). **Podíl nezaměstnaných mužů zůstal na hodnotě 2,6 % a podíl nezaměstnaných žen poklesl na 3,0 %**.

Podle posledních dostupných údajů **sezónně neočištěná míra nezaměstnanosti** zpracovávaná **EUROSTATEM** pro mezinárodní srovnání byla v říjnu **ČR 2,0 %, v EU28 6,7 %**. **Sezónně očištěná míra nezaměstnanosti** byla v **ČR 2,2 % a v EU28 6,7 %**. Setříděné údaje jsou uvedeny v příložené tabulce a podrobněji (viz **ÚP ČR**) **evidoval k 30. 11. 2018 celkem 323 542 volných pracovních míst**. Jejich počet byl o 6 658 vyšší než v předchozím měsíci a o 109 752 vyšší než v listopadu 2017.

Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 0,7 uchazeče, z toho nejvíce v okresech Karviná (5,1), Jeseník (3,3), Ústí nad Labem (3,0), Znojmo a Bruntál (oba 2,7), Most (2,6), Sokolov (2,2), Hodonín (2,1) a Děčín (2,0). Z celkového počtu nahlášených volných míst bylo **14 101 vhodných pro osoby se zdravotním postižením (OZP)**, na jedno volné pracovní místo připadalo 2,6 OZP. Volných pracovních míst **pro absolventy a mladistvé** bylo registrováno **74 188**, na jedno volné místo připadalo 0,1 uchazečů této kategorie.

V rámci **aktivní politiky zaměstnanosti (APZ)** bylo k **30. 11. 2018** mj. umístěno na **Veřejně prospěšné práce (VPP)** celkem **8 112** uchazečů, na **Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)** vyhrazená **5 178** uchazečů. Celkem **1 319** uchazečů bylo podpořeno SÚPM zřízeným za účelem vykonávání samostatně výdělečné činnosti (**SÚPM – SVČ**) a **22** uchazečů bylo podpořeno nově zřízenými **SÚPM u zaměstnavatele**. V rámci **zřízení pracovních míst pro OZP** bylo podpořeno celkem **1 370** osob se zdravotním postižením (z toho **35** vykonává samostatně výdělečnou činnost) a pomocí příspěvku na **provoz pracovního místa pro OZP a OZP - SVČ** bylo podpořeno **284** uchazečů.

K 30. 11. 2018 se účastnilo rekvalifikačních kurzů celkem 1 175 uchazečů a zájemců. Celkem bylo k 30. 11. 2018 prostřednictvím příspěvků v rámci APZ podpořeno 19 399 osob¹.

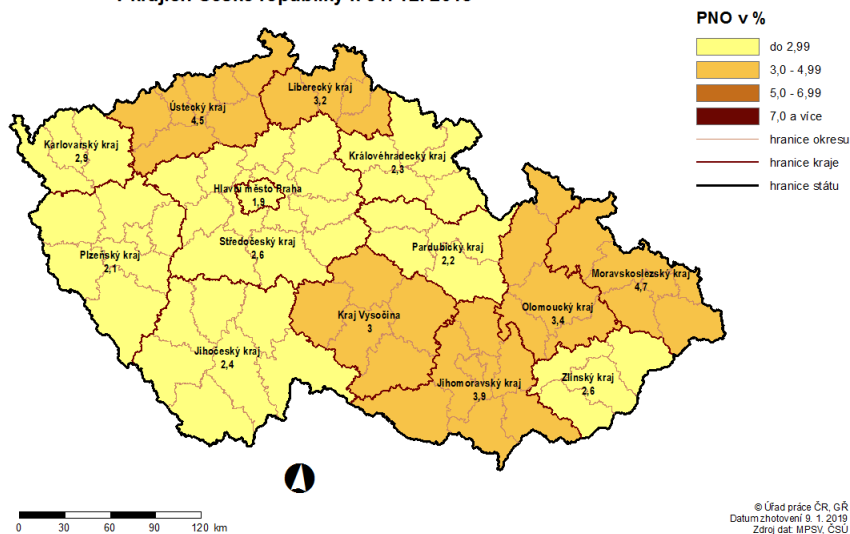
Stejně jako v minulosti je situace na trhu práce nejméně příznivá v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, a to i přes významné zlepšení. Třetí strukturálně postižený region – Karlovarský kraj však v základních ukazatelích vykazuje velmi příznivý vývoj a např. v podílu nezaměstnaných osob i v počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno volné pracovní místo dosáhl lepší hodnoty než je celorepublikový průměr.

---

¹ *Přehled v tabulce č. 1, Přílohová část str. 52*

Obrázek 1 Podíl nezaměstnaných osob v krajích na počtu obyvatel

PODÍL NEZAMĚŠTNANÝCH OSOB (PNO) NA POČTU OBYVATEL
v krajích České republiky k 31. 12. 2018

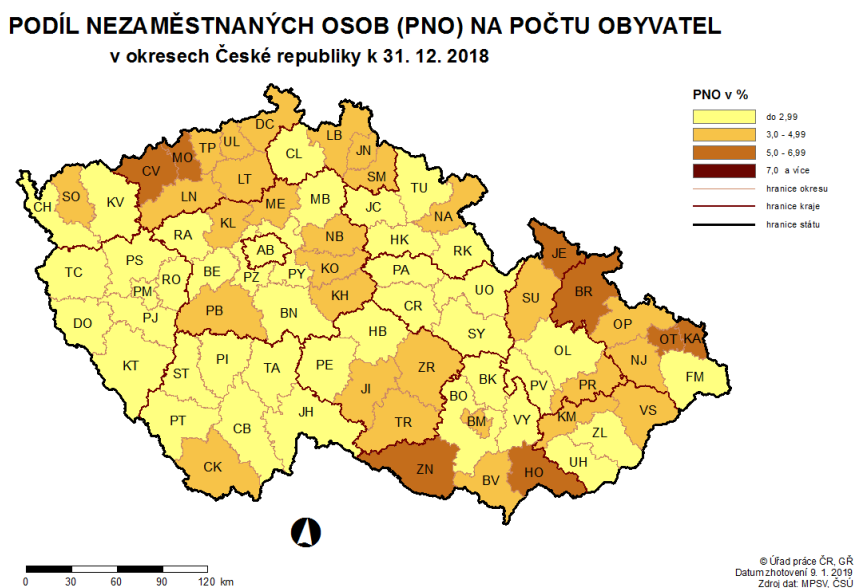

Zdroj: Úřad práce ČR, 2018

Nejvíce nezaměstnaných je v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Existují však zřetelné rozdíly mezi jednotlivými regiony ČR, a to i přestože lze pozitivní trend snižování nezaměstnanosti sledovat dlouhodobě na území celé ČR. V prosinci narůstá každoročně nezaměstnanost a to z důvodu každoročního přechodného ukončování sezónních prací v zemědělství, stavebnictví, lesnictví či třeba v povrchové těžbě.

Nejnižší nezaměstnanost byla v Praze 1,9 %, 2,1 % má Plzeňský kraj.

Obrázek 2 Podíl nezaměstnaných osob v okresech na počtu obyvatel

Zdroj: Úřad práce ČR, 2018

Nejvíce nezaměstnaných podle okresů můžeme vidět v Chomutově, Mostě, Teplicích v Jeseníku, Bruntále, Ostravě v Karviné ve Znojmě a Hodoníně.

Pokles míry nezaměstnanosti je regionálně celkem uspokojivě rozložený, byť rozdíly pochopitelně přetrvávají. V listopadu vykazovaly všechny okresy ČR, včetně Karviné (6,9 procenta), míru nezaměstnanosti nižší než sedm procent, což je stav, který nenastal rovněž od 90. let.

4.1.2 Struktura uchazeče o zaměstnání k 31. prosinci 2018

Stejně jako v 1. pololetí i ve 2. pololetí 2018 pokračoval pozitivní vývoj trhu práce ve smyslu snižování nezaměstnanosti jak v relativních ukazatelích, tak v celkově klesajícím počtu uchazečů o zaměstnání. Mírný nárůst počtu uchazečů o zaměstnání v prosinci 2018 je přirozeným jevem způsobeným ukončováním sezónních prací, popřípadě termínovaných pracovních poměrů ke konci kalendářního roku (projevuje se nicméně až v průběhu ledna). Celkový počet uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2018 činil 231 534 osob¹.

¹ Přehled v tabulce č. 2, Přílohová část str. 53

Mezi rizikové faktory, bránící osobám ve vstupu na trh práce patří zdravotní omezení, věk (a to na obou stranách věkového spektra), péče o dítě, nízké vzdělání, dlouhodobá nezaměstnanost spojená se ztrátou pracovních návyků a další sociální znevýhodnění, která bývají však obtížně prokazatelná a měřitelná (příslušnost k menšinám, ztráta sociálních kompetencí, sociální vyloučení, bezdomovectví, užívání návykových látek apod.). V poslední době vyvstává do popředí jako velmi rizikový faktor při vstupu na trh práce problematika exekucí. Nicméně stávající situace trhu práce charakterizovaná rekordně vysokou poptávkou po pracovnících je velmi příznivá pro integraci znevýhodněných osob na trh práce, zejména je-li podpořena vhodnou kompenzací znevýhodnění prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Zastoupení znevýhodněných osob mezi UoZ vykresluje výše uvedená tabulka.

Jak je v tabulce znatelné panuje nejhorší situace je v Moravskoslezském kraji (4,65%) a Ústeckém kraji (4,50%).

4.1.3 Celkové shrnutí uchazeče o zaměstnání k 31.prosinci 2018:

Průměrný věk uchazeče o zaměstnání je 43 let, uchazeč má střední odborné vzdělání s výučním listem, nebo je i časté základní vzděláním . Nejméně jsou na ÚP evidováni lidé s doktorandským vzděláním. Nicméně v dnešní době je vysoká poptávka právě i po lidech s nižší kvalifikací, nebo po osobách se zdravotním omezením.

Míra zaměstnanosti 15–64letých (podíl zaměstnaných k populaci v této věkové skupině) očištěná od sezónních vlivů dosáhla v prosinci 75,4 % a oproti prosinci 2017 se zvýšila o 0,9 procentního bodu. Míra zaměstnanosti mužů po sezónním očištění činila 82,2 %, míra zaměstnanosti žen 68,4 %. Míra zaměstnanosti osob ve věku 15–29 let očištěná od sezónních vlivů činila 49,0 %, ve věku 30–49 let 88,7 % a ve skupině osob 50–64letých 75,2 %.

Obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých (podíl nezaměstnaných k ekonomicky aktivním, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) očištěná od sezónních vlivů dosáhla v prosinci loňského roku 2,2 % a meziročně se snížila o 0,2 procentního bodu. Míra nezaměstnanosti mužů očištěná od sezónních vlivů dosáhla 1,8 %, míra nezaměstnanosti žen 2,6 %¹.

Obecná míra nezaměstnanosti v prosinci 2018 u 15–74letých v České republice činila 2,1 %²

¹ *Přehled tabulka č. 3, Přílohová část str. 54*

² Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity, [online], [cit. 14.2.2019], dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2018>

4.2 Nezaměstnanost v Německu

Obyvatelé Německa patří mezi nejbohatší Evropany. Vyspělost Německa dokumentují nejenom hospodářské ukazatele jako HDP na jednoho obyvatele, ale hlavně životní úroveň občanů (styl bydlení, vybavení domácností, nákup spotřebního zboží aj.). Přání nového přepychového auta, nebo cesty do exotických zemí se plní čím dál většímu počtu Němců. Přesto Německo patří mezi evropské země s největšími rozdíly v míře nezaměstnanosti, či výši mezd mezi jednotlivými spolkovými zeměmi.

Jednotlivé německé spolkové země jsou různě bohaté a samozřejmě i platy občanů se liší okres od okresu. Spolková republika Německo se skládá celkem z 16-ti spolkových zemí, které mají vlastní zemské sněmy a zemské vlády. Zemské členění dle Eurostatu je stejné a počítá s 16ti zeměmi.

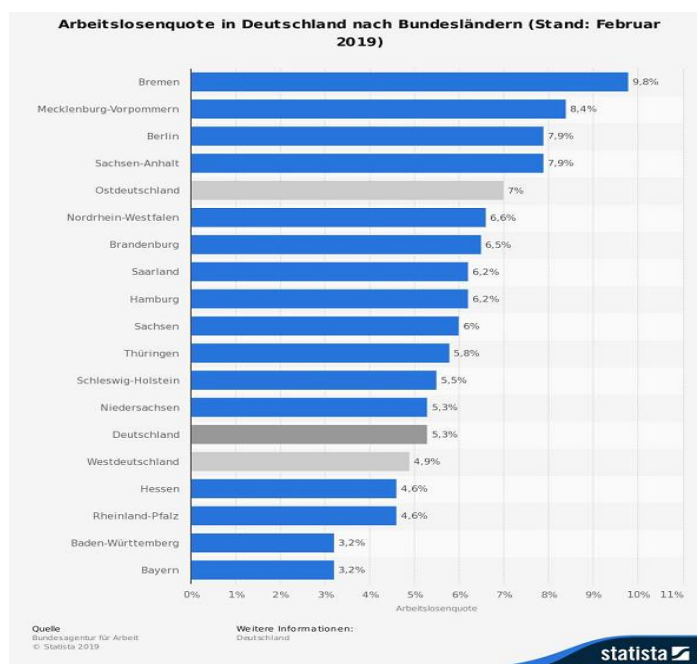
Nejvyšší průměrné příjmy jsou v hospodářských oblastech: Hamburk, Bayern, Bremen. V sedmi spolkových zemích je průměrná mzda vyšší, než činí průměrná mzda za celé Německo, a v devíti zemích je průměrná mzda naopak nižší. Nejnižší míra nezaměstnanosti je v Baden-Württemberg (7 %) a Bayern (7,3 %), nejvyšší naopak v Berlíně (19,9 %).

Regiony s nejvyššími průměrnými mzdami jsou Hamburg, Baden-Württemberg, Bayern, Bremen, Hessen, Nordrhein-Westfalen, Berlin. Naopak nejnižší mzdy jsou v regionech Thüringen, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt (země bývalé NDR). Nejužší špičku ve výši průměrných mezd v německých městech tvoří velká města (Mnichov, Berlín, Brémy, Frankfurt nad Mohanem) a regiony se sídlem významných světových firem.

V Německu, tak jako všude na světě, existuje závislost mezi stupněm dosaženého vzdělání a schopností uplatnit se na trhu práce. Nezaměstnanost vysokoškolsky vzdělaných občanů činí méně než 2,5 %. Nezaměstnanost občanů pouze se základním vzděláním je však 15 %. Německá vláda v posledních letech přesouvá na každého občana více odpovědnosti za jeho vlastní budoucnost. Ať už přísnějším sociálním systémem, nebo motivováním k vlastnímu podnikání.

4.2.1 Nezaměstnanost podle německých spolkových zemí

Graf 2 Procentuální podíl nezaměstnanosti ve spolkových zemích Německa

Zdroj: Statista, 2019

Jak uvádí na základě údajů z prosince loňského roku Spolkové agentury pro zaměstnanost deník Die Welt, práci hledalo v Německu 2,5 milionu lidí. Znepokojivý je však zejména fakt, že 43 % z nich má migrační kořeny. Očividně horší je v tomto směru situace v západní části země, kde také žije mnohem větší počet lidí s migračními kořeny. V této části země tvoří nezaměstnaní s migračními kořeny téměř přesnou polovinu (49,5 %).

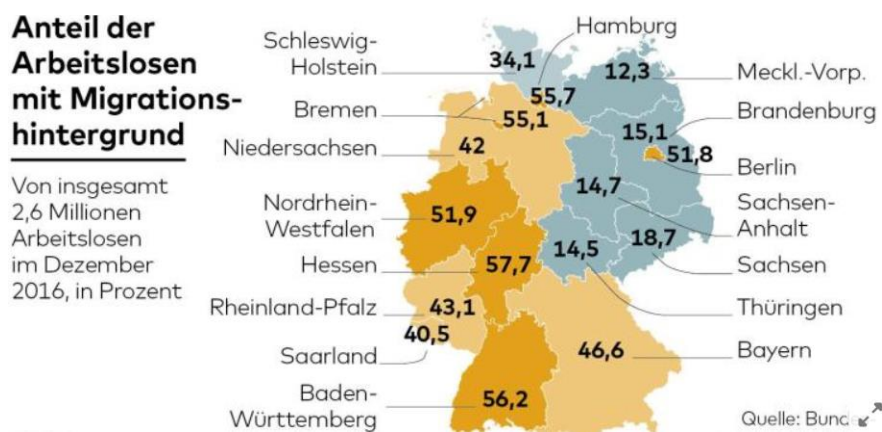
Nejvyšší zastoupení mezi nezaměstnanými je v Hessensku (57,7%), dále rovněž v Hamburku (56,2%) a Brémách (55,1%). Naopak ve východní části země v průměru nedosahuje zastoupení lidí s migračními kořeny mezi nezaměstnanými ani dvaceti procent. Tedy v průměru dvakrát méně. Přitom nezaměstnanost obecně je od opětovného spojení Německa před čtvrtstoletím setrvale vyšší v bývalém východním Německu, kde ovšem žije mnohem méně migrantů.

Situace se dle údajů Spolkové agentury pro zaměstnanost zhoršuje zejména v posledních čtyřech letech, kdy tvořili lidé s migračními kořeny mezi nezaměstnanými 36 %. Nárůst za tak krátkou dobu o sedm procent je skutečně značný na poměry každé země. „Podíl nezaměstnaných s migračními kořeny od 80. let stoupá, což je způsobeno prudkým nárůstem počtu migrantů, zatímco počet rodilých Němců se naopak silně zmenšuje,“ konstatuje Die Welt.

Počet rodilých Němců se dle dostupných statistiky do konce roku 2015 snížil na 64 milionu, ale počet migrantů se naopak zvýšil o pětinu. Jako jeden příklad za všechny uvádí německý deník město Frankfurt nad Mohanem. „Podle údajů z roku 2015 zde tvoří populace s migračními kořeny už 51 %. Mezi lidmi nad 65 let je to sice jen třetina, ale mezi dětmi pod 15 let už dokonce 69 %.

Ale i mezi migranty panují velké rozdíly a jejich šance uplatnit se na německém trhu práce vždy záleží na konkrétní zemi původu. Ukazují to údaje spolkového statistického úřadu získané od respondentů ve věku mezi 25 až 35 lety. „Zatímco 88 % migrantů s čínskými kořeny má vysokoškolský diplom, mezi stejně starými Turky je to pouze 16 %. Rozdíly však panují i mezi evropskými migranty. Mladí Francouzi dosáhnou v průměru na 2622 eur měsíčně, ale Bulhaři jen na 1352 eur,“ píše Die Welt.

Obrázek 3 Podíl nezaměstnaných z migračních důvodů

Zdroj: Bundesagentur für Arbeit, 2018

4.2.2 Trh práce v Německu

Německá ekonomika v I. čtvrtletí 2018 zpomalila o polovinu tempo růstu na 0,3 %. Odhad růstu HDP na II. čtvrtletí činí 0,4 %. Příčinou je zejména propad průmyslové produkce, a to u meziproductů a u spotřebního zboží, naopak výroba investičních statků posílila. Sektorově došlo ke zpomalení ve většině odvětví s výjimkou automobilového a farmaceutického průmyslu. Oslabil i zahraniční obchod. Naopak soukromá spotřeba a investice zůstávají hlavními oporami německé ekonomiky.

Situace na trhu práce se dále zlepšuje (13. rok v řadě!), tj. nezaměstnanost klesá (VI/2018: 5,2 %) a tvorba nových pracovních míst posiluje a pokračuje v rekordních hodnotách, zároveň však německé podniky stále více omezují nedostatek kvalifikované pracovní síly, kterým čelí rovněž rekordních 61 % firem, přičemž v r. 2010 to bylo pouhých 16 %.

V dubnu 2018 zveřejnil Svaz německého důchodového pojištění (Deutsches Rentenversicherung Bund) statistiky k novele důchodového pojištění z r. 2014, která umožňuje po 45 letech příspěvků (včetně nezaměstnanosti, nemoci, nebo mateřské dovolené) odchod do důchodu (tzv. „Rente 63“). Toto opatření bylo velmi silně kritizováno zaměstnavatelskými svazy a firmami, ale vyvolalo i mezigenerační diskusi v souvislosti s očekávaným poklesem důchodů v horizontu 20-30 let. Podle statistiky požádalo o předčasný odchod do důchodu bez srážek od r. 2014 již 1,01 mil. osob, přičemž již 986 000 žádostí bylo schváleno. Cca. 250 tis. žádostí ročně představuje o 25 % nárůst oproti očekáváním spolkové vlády a tudíž i vyšší náklady a zejména negativní dopady na trh práce.

Přímé dopady - vícenáklady původně odhadovala spolková vláda na 2 mld. EUR. S ohledem na trh práce v SRN, jsou dopady na trh práce kritické – prohlubují totiž nedostatek kvalifikovaných pracovníků, která je vnímána jako největší snížení aktivity hospodářského růstu v SRN. Nejvýraznější nedostatek kvalifikovaných pracovníků je tradičně ve stavebnictví, IT či zdravotnictví a pečovatelství.

V březnu dosáhl německý trh práce nových rekordních hodnot, počet zaměstnaných osob dosáhl 44,46 mil. a pokračuje v tvorbě nových pracovních míst. **Počet nezaměstnaných dosáhl v dubnu 2,384 mil.**, naproti tomu počet volných míst (statistiky pracovních úřadů) byl 784 000.

Německo dosahuje míry nezaměstnanosti 5,2 %, nicméně s výraznými regionálními rozdíly. Čtyři spolkové země mají nižší míru, např. Bavorsko pouze 2,9 % nebo Bádensko-Württembersko 3,2 %; mezi 5,3 % a 7 % si stojí sedm spolkových zemí, např. Dolní Sasko či

Sasko; zbývajících 5 spolkových zemí dosahuje vyšší míry nezaměstnanosti, nejvíce Brémy s 10,1 %, Berlín s 8,4 % a Meklenbursko-Přední Pomořansko s 8,1 %.¹

Německo v roce 2015 zavedlo minimální mzdu ve výši **8,50 EUR** na hodinu, což představuje 51 % mediánové mzdy, čili **pátou nejvyšší minimální mzdu ze zemí EU**. Z diskuse vyplynulo, že přestože se (alespoň prozatím) neprojevují negativní efekty pro zaměstnanost, vliv na mzdovou distribuci a dlouhodobé vlivy na zaměstnanost se nyní dají jen obtížně odhadovat.

4.2.3 Situace na trhu práce v Německu k 31.12.2018

V prosinci 2018 podle předběžných výpočtů Federálního statistického úřadu (Destatis) bylo zaměstnáno 45 milionů lidí s bydlištěm v Německu. Ve srovnání s prosincem 2017 vzrostl počet zaměstnaných o 1,1% (tzn. +494 000 osob). Nezaměstnaných v prosinci 2018 bylo asi 1,3 milionu lidí, o 160 tisíc méně než před rokem.

Pracovní síla se v prosinci 2018 snížila o 146 tisíc osob nebo o 0,3%, podle předběžných výsledků pracovních účtů. Jedná se o menší meziměsíční pokles než průměr za posledních pět let (tzn. -158 000 osob). Sezónně očištěné, tj. po odstranění obvyklých sezónních výkyvů, se počet zaměstnaných osob v prosinci 2018 zvýšil o 42 000 osob nebo o 0,1% oproti listopadu 2018.

Zaměstnanost ve čtvrtém čtvrtletí roku 2018 je o 1,1% vyšší než ve čtvrtém čtvrtletí roku 2017

Podle zjišťování o pracovní síle bylo v prosinci 2018 počet nezaměstnaných 1,34 milionu. To bylo asi o 70 000 nezaměstnaných méně než v předchozím měsíci listopadu. Podle sezónních a nepravidelných vlivů byl počet nezaměstnaných v prosinci 1,41 milionu. Bylo to tedy 14 000 osob pod výsledkem předchozího měsíce. Přiznaná míra nezaměstnanosti se v prosinci 2018 nezměnila na úrovni 3,3%².

---

¹ Německá ekonomika v dubnu-červnu 2018, [online], [cit. 1.11.2018], dostupné z: https://www.mzv.cz/file/2938422/Nemecka_ekonomika_2._Q_2018___Newsletter_OEU.pdf

² *Přehled v tabulce č. 4, Přílohová část str. 55.*

4.3 Nezaměstnanost v Polsku

Polsko se nachází mezi Baltským mořem na severu a sudetskými a karpatskými oblastmi na jihu, z větší části v povodí Visly a Odry . Ze severu hraničí s Ruskem a Litvou , na východě s Běloruskem a Ukrajinou , na jihu se Slovenskem a Českou republikou a na západě s Německem, Administrativní oblast Polska je 312 683 km², což je 69. místo na světě a 9 v Evropě. Populace téměř 38,45 milionu lidí (2019) se řadí na 36. místo ve světě z hlediska počtu obyvatel a 6 v Evropské unii. Polsko je rozděleno do 16 provincií sestávajících z 66 měst s oprávněnými právy a 314 powiaty¹. Jeho největším městem a hlavním městem je Varšava . Mezi další metropole patří Krakov , Łódź , Wrocław , Poznań , Gdańsk a Szczecin .

Nejdůležitějšími odvětvími v Polsku jsou: těžební průmysl, energetika, metalurgie, strojírenství, automobilový průmysl a elektromechanický průmysl včetně přesné, elektronické a elektrotechnické, dopravní prostředky, potraviny, textil a oděvy. Na vybraných úsecích polské klasifikace ekonomických činností byla na konci čtvrtého čtvrtletí roku 2017 velmi široká nabídka volných pracovních míst (28,1%) Nejvíce byl zájem o řemesla a souvisejících odvětvích, především v odvětvích, zapojených do výroby, stavebnictví, obchodu a oprav motorových vozidel. K dispozici byla i volná místa pro osoby s vysokou odbornou kvalifikací (18,8 tis.).

I přes příznivé změny se polský trh práce neustále potýká s problémy. Jednou z nich je její územní rozmanitost, což znamená, že existují powiaty, jejichž míra nezaměstnanosti přesahuje celostátní průměr. Okresy, existují i v provinciích s velkými městskými oblastmi, jako Mazowieckie, kde koncem března 2018 byla tato čísla. Szydlowiecki sazby v kraji byly 25,9%, zatímco 1,9% ve Varšavě.

Na konci března 2018 byl extrémní rozdíl mezi jednotlivými okresy 19-ti násobný (město Poznań: 1,4%, Szydlowiecki Powiat: 25,9%). Je to také důsledkem nestabilního rysu polského trhu práce, jako je sezónní práce , tzn. nárůst nezaměstnanosti v měsících začínajících a končících v roce a struktura nezaměstnaných zapsaných v úřadu práce. Více než polovina nezaměstnaných (cca. 54%) nemá středoškolské vzdělání, každý pátý nezaměstnaný nemá pracovní zkušenosti, 3 z 10-ti nezaměstnaných nemá odbornou kvalifikaci a 39% nezaměstnaných je v evidenci nezaměstnaných déle než 12 měsíců po registraci. Současně zůstává průměrná doba nezaměstnanosti vysoká.

Míra aktivity populace ve věku 15 let je více než byl v roce 2017. (průměr za rok), 56,4% a zvýšila se o 0,2% oproti roku 2016. Míra zaměstnanosti populace ve věku 15 a více let byla v roce

---

¹ obdoba okresů v ČR

2017 (průměr za rok) na 53,7% a vzrostla o 0,9% ve srovnání s rokem 2016. Míra nezaměstnanosti v Polsku u osob ve věku 15 let a starších to bylo v roce 2017. 4,9% až 6,2% před rokem.

Podle údajů zveřejněných EUROSTAT pro březen 2018 činila harmonizovaná míra nezaměstnanosti v Polsku (pro osoby ve věku 15-74 let) 3,9% oproti 7,1% v EU. Míra registrované nezaměstnanosti (na úřadech práce) ke konci března 2018 činila 6,6%, tj. o 1,4% nižší než před rokem. Je třeba zdůraznit, že v posledních 27 letech nebyla míra nezaměstnanosti v březnu nikdy nižší než v březnu roku 2018. Proto je vzhledem k výše uvedeným příznivým změnám také perspektiva optimistická.

4.3.1 Struktura uchazeče o zaměstnání v Polsku

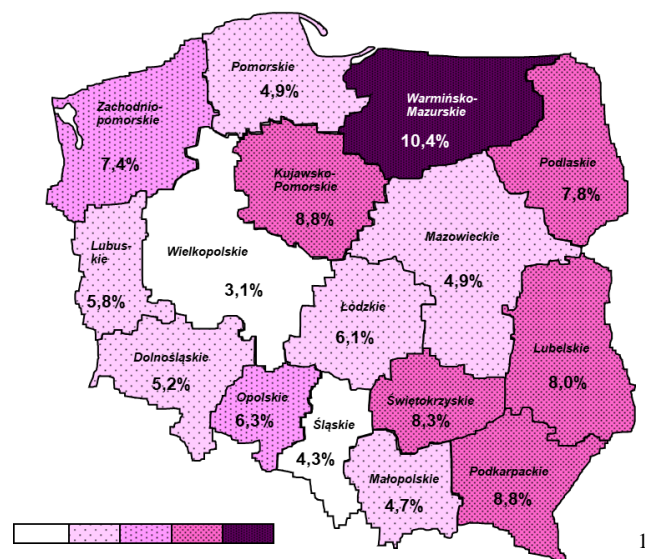
Pokles míry nezaměstnanosti je důsledkem systematického poklesu počtu evidovaných nezaměstnaných na úřadech práce. V roce 2016 tento pokles dosáhl 14,6% a v roce 2017 na 19%. Počet nezaměstnaných, evidovaných na úřadech práce, činil na konci roku 2017 1 081,7 tis. a byl o 253,4 tis. nižší než v loňském roce. Podíl žen na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných v pracovních centrech na konci roku 2017 činil 55,1%, zatímco u mužů 44,9%. Pokles nezaměstnanosti byl způsoben především rostoucím počtem pracovních míst, které mají k dispozici úřady práce a významný tím významně poklesl počet nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání. Ke konci března 2018 činil počet registrovaných na úřadech práce 1 092,2 tis. lidí tj. o 17,5% méně než ke konci března 2017¹.

---

¹ *Přehled tabulka č. 5, Přílohová část str. 56.*

Obrázek 4 Procentuální nezaměstnanost v polských vojvodstvích k 31.12.2018

Zdroj: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2019

Polsko je administrativně rozdělena na vojvodství (województwa), okresy (powiaty) a obce (gminy). Od roku 1999 má Polsko šestnáct vojvodství. Jsou jimi: Dolnoslezské vojvodství (Województwo dolnośląskie), Kujavsko-pomořské vojvodství, (Województwo kujawsko-pomorskie), Lodžské vojvodství (Województwo łódzkie), Lublinské vojvodství (Województwo lubelskie), Lubušské vojvodství (Województwo lubuskie), Malopolské vojvodství (Województwo małopolskie), Mazovské vojvodství (Województwo mazowieckie), Opolské vojvodství (Województwo opolskie), Podkarpatské vojvodství (Województwo podkarpackie), Podleské vojvodství (Województwo podlaskie), Pomořské vojvodství (Województwo pomorskie), Slezské vojvodství (Województwo śląskie), Svatokřížské vojvodství (Województwo świętokrzyskie), Varmijsko-mazurské vojvodství (Województwo warmińsko-mazurskie), Velkopolské vojvodství (Województwo wielkopolskie), Západopomořanské vojvodství (Województwo zachodniopomorskie).

¹ <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analzy/bezrobocie-rejestrowane>

Podle údajů Eurostatu (2018) se Polsko vyznačuje jednou z nejnižších hodnot mezd v Evropské unii. Rozdíl v příjmech je 7,2% na úkor žen (tj. o půl procentního bodu méně než v roce 2014), zatímco průměr EU je 16,2% (rozdíl průměrné hrubé hodinové sazby v celé ekonomice).

Polsko patří proto k pěti zemím s nejnižšími mírami rozdílů v platech mezi všemi zeměmi zahrnutými do dat Eurostatu. V roce 2016 byla nižší mzdová mezera pouze v Rumunsku, Itálii, Lucembursku a Belgii.

Ve všech zemích EU jsou rozdíly v odměňování mezi zaměstnanci vyšší jsou v soukromém sektoru a nižší ve veřejném sektoru. V Polsku v roce 2016 ve veřejném sektoru činil tento index pouze 2,8%, což byla jedna z nejnižších hodnot, zatímco ve většině zemí EU byl tento ukazatel vyšší než 10%.

V soukromém sektoru činil rozdíl v platech mezi ženami a muži v Polsku 16,1% a byl v průměru ve srovnání s ostatními zeměmi EU.

Mzdová mezera v Polsku je velmi nízká u zaměstnanců v předdůchodovém věku (2,8%) a dosáhla nejnižší hodnoty mezi 21 zeměmi EU, pro kterou lze tento ukazatel odhadnout.

Nejvyšší hodnota tohoto opatření byla zaznamenána u lidí ve věku 35-44 let (12%)¹.

8.1

4.3.2 Situace na trhu práce v Polsku k 31. 12. 2018

Situace na trhu práce vypadala mnohem lépe, pokud srovnáme data meziročně. Na konci roku 2018 bylo v registrech úřadů práce 110,4 tis. nezaměstnaných méně než na konci roku 2017. Jedná se o pokles o 10,2 procent. Míra nezaměstnanosti na konci roku 2018 dosáhla úrovně nižší, než ke konci roku 2017 o 0,7 procentního bodu - od roku 1990 je to nejnižší úroveň tohoto ukazatele zaznamenaná na konci roku.

Je to také lepší výsledek než předchozí prognózy, podle něhož na konci loňského roku měla míra nezaměstnanosti činit 6,2%. a v roce 2019 by mohla klesnout na úroveň 5,6 procent.

Jedním z důvodů poklesu počtu nezaměstnaných v předcházejícím roce byl vysoký a stabilní hospodářský růst, který se odrazil v dynamice růstu HDP, za několik čtvrtletí zaznamenaných na více než 5%.

Situace na trhu práce v roce 2018 byla velmi dobrá. To bylo naznačeno jak systematickým nárůstem počtu zaměstnanců, tak rekordní nízkou úrovní nezaměstnanosti. Ve třetím čtvrtletí roku 2018 dosáhl počet zaměstnanců rekordně vysoké úrovně přes 16,6 milionů lidí. Míra zaměstnanosti

---

¹ Přehled v tabulce č. 6, Přílohová část str. 57

osob ve věku 20-64 let byla 72,8%. a ve srovnání se stejným obdobím roku 2015 se zvýšila o 4,4 procenta.

V říjnu 2018 činila míra nezaměstnanosti v Polsku 3,8 procenta. a to byl mnohem nižší údaj než činí průměr EU v podobě 6,7 procenta.

5 Výsledky a diskuze

Na základě předchozích zjištěných výsledků se všechny členské státy EU shodly na snižování nezaměstnanosti a vytváření nových pracovních míst zejména pro mladé lidi, absolventy škol, lidi se zdravotním omezením a starší občany, kteří mají na trhu práce malé uplatnění.

Každá posuzovaná země se snaží aktivně působit na své občany a nabízet jim možnosti pro lepší uplatnění na trhu práce.

5.1 Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v České republice

Česká republika patří v hodnocených zemích k těm z nejnižším procentem nezaměstnanosti. V posledních letech se situace nezaměstnaných dlouhodobě zlepšuje: Při analýze nezaměstnanosti v České republice byl na ÚP k 31.12.2018 nejnižší počet uchazečů za posledních dvacet let, registrovaných nezaměstnaných bylo 231 534 a počet volných pracovních míst byl 324 410, tedy o desítky tisíc víc než nezaměstnaných. V ČR je kladen důraz na uplatňování aktivní politiky nezaměstnanosti, která se snaží poskytnout nezaměstnaným možnosti uplatnění formou rekvalifikací a systémů sociální ochrany, což rovněž vede k lepší integraci znevýhodněných skupin, včetně pracovníků s nízkou kvalifikací. Snaží se zlepšovat dovednosti na všech úrovních prostřednictvím celoživotního vzdělávání a poskytnout všem absolventům škol dovednosti potřebné k tomu, aby si byli schopni najít pracovní místo. V poslední době je kladen důraz i na řemeslné obory a uplatnění uchazečů na trhu práce, kteří po dokončení mají vysokou příležitost zaměstnání. Úřady práce nabízí školení a vyhledávání práce v prvních měsících bez zaměstnání, zejména pro mladé nezaměstnané. Evropská unie se snaží pomáhat i členským státům ve formě dotací a i díky těmto penězům se zvyšuje zaměstnanost, neboť se vytváří nová pracovní místa pro občany daného státu. Právě regionální politika má být podpůrným nástrojem pro růst zaměstnanosti v České republice a ostatních státech EU. Problémem České republiky je ovšem to, že velký počet institucí má právo o penězích z Evropské unie samostatně rozhodovat. V konečném výsledku se tak stane, že se peníze použijí na příliš mnoho oblastí a nemají takovou účinnost, jako kdyby se použily na menší počet nejperspektivnějších oblastí, čímž by se pozitivní dopad investovaných peněz určitě zvýšil. Zde bych doporučil vyšší úroveň nezávislé kontroly ze strany státu (dotace/výsledek).

Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že např. dávky podpory v nezaměstnanosti jsou zneužívány ve smyslu „Zaplať, ale nic ode mě nečekej“. Jako podmínku pro výplatu dávek bych navrhl zapojení těchto občanů do vykonávání veřejně prospěšných prací, pokud jim to situace umožňuje.

5.2 Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v Německu

V posledních letech zaznamenalo Německo pokles nezaměstnanosti a to i přes vyšší počet nezaměstnaných. Počet nezaměstnaných dosáhl v dubnu 2,384 mil. Celkově Německo dosahuje míry nezaměstnanosti 5,2 %, což je velmi kladný výsledek. Německo se snaží nabídnout stejně jako Česká republika rekvalifikační kurzy pro své občany a snaží se nabídnout i zajímavá pracovní místa například ženám po mateřské dovolené a to formou zkrácené pracovní doby a nebo zřizuje jesle pro jejich děti přímo v zaměstnání. Samozřejmě tento bonus si mohou dovolit velké nadnárodní firmy. V Německu jsou silné odborové organizace, které se snaží vyjednávat co nejlepší platové podmínky mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, proto se zvýšila v Německu i minimální mzda. Ovšem i přes příznivé platové podmínky má Německo deficit pracovníků, což se bude v následujících letech zvyšovat, a proto se Němci snaží o zapojení do pracovního procesu i v řadách migrantů, kterým je umožněno vzdělání a následně zapojení do procesu. Německý trh je otevřen i našim lidem, kteří bydlí poblíž hranic, kteří v Německu pracují z důvodu lepšího platového ohodnocení a dalších sociálních výhod, které plynou ze zaměstnání v Německu. Například přídavky na děti „tzv. Kindergeld“ jsou pro České občany pracující v Německu mnohokrát vyšší, než když občané pracují v České republice. Samozřejmě stejně jako v krajích v České republice jsou i v Německu různé počty nezaměstnaných podle spolkových zemí. Dá se ale celkově říct, že každý druhý dlouhodobě nezaměstnaný nemá žádné odborné vzdělání. Pokud tento podíl vztáhneme k relativně malému množství nekvalifikovaných lidí, dá se tento stav považovat za problematický. Zlepšení této situace je možné jen s větším důrazem na opatření týkající se odborného vzdělání. Třetina nezaměstnaných déle než rok jsou osoby ve věku 55 a 60 let. Druhou významnou skupinou jsou 30-45letí, kterých je více než 12 měsíců bez práce asi 30 %. Naopak lidé mladší třiceti let nemohou dlouhodobě najít práci jen výjimečně.

5.3 Opatření a jeho výsledky v oblasti nezaměstnanosti v Polsku

Polsko je nejlidnatější východoevropská země z členských zemí EU a jeho vliv na chod Evropy je značný. V současné době dochází v zemi ke snižování úrokových sazeb, růstu HDP (pořád má však země druhý nejnižší hrubý domácí produkt přepočítaný na jednoho obyvatele.)

Důležitým motorem hospodářského růstu je export, který roste rok od roku. Průměrná mzda v Polsku činí 4.863 zlotých, minimální mzda je 2.250 zlotých . životní minimum. Za práci přesčas je 50 % zákonný příplatek a je povolen maximální počet 260 přesčasových hodin za rok.

Polsko vykazuje nejvyšší nezaměstnanost z vybraných států, které byly srovnávány v této práci. Situace ovšem není stejná ve všech místech po celém území. Ve velkých městech jsou pracovní možnosti větší, a tudíž i celková nezaměstnanost je nižší. Polsko se ovšem potýká s tíživým problémem odcházejících mladých lidí mimo Polsko. Nedostatek pracovních sil se v Polsku snaží nahradit příslušníky jiných států, například z Ukrajiny. Na polském pracovním trhu však Ukrajinci nepředstavují větší konkurenci, protože se většinou jedná o práci, o kterou Poláci většinou sami nestojí, přitom firmy Ukrajincům nabízejí i ubytování a pomoc při vyřizování ubytování. Ovšem i mezi cizinci se může vyskytnout problém v tom, že budou chtít za svoji práci vyšší mzdu a své pracovní zájmy budou směřovat do jiných států EU, proto by měly polské firmy zvýšit své mzdy, aby se jim začalo dostávat zájemců o pracovní místa v regionech.

6 Závěr

Tato bakalářská práce pojednává o nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU. Konkrétně byla porovnávána nezaměstnanost a její data mezi Českou republiku, Německem a Polskem. Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat makroekonomický ukazatel míry nezaměstnanosti v České republice a porovnat jej s vybranými zeměmi EU. K tomuto účelu byly použity průměrné roční hodnoty ukazatele míry nezaměstnanosti v jednotlivých zemích, zpracované metodikou Evropského statistického úřadu, která je určena pro mezinárodní srovnání.

V teoretické části byly popsány základní typy nezaměstnanosti, jaké mohou být její dopady na člověka, pojmy aktivní a pasivní politika zaměstnanosti a její nástroje.

Obecně měli zaměstnavatelé v ČR v červnu 2018 největší zájem o dělníky v oblasti výstavby budov, pomocníky ve výrobě, montážní dělníky, uklízeče a pomocníky v hotelích a dalších objektech, řidiče nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel, svářeče, obsluhy vysokozdvizných vozíků a skladníky nebo kuchaře. Tradičně velká poptávka je po technických profesích napříč všemi obory. Právě v této oblasti se zaměstnavatelé nejčastěji potýkají s problémem najít kvalifikované zaměstnance.

S nezaměstnaností mají nejvíce problém uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací, se základním, nedokončeným a středním odborným vzděláním. Lidé s výučním listem či středním vzděláním s maturitou jsou na tom už lépe, nejméně nezaměstnaných lidí je s akademickým vzděláním. Průměrný věk nezaměstnaných je 43 let. Mezi skupiny uchazečů o zaměstnání ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností patří osoby se zdravotním postižením, pro které se nedaří sehnat vyhovující zaměstnání, jenž by se dalo skloubit s jejich zdravotním postižením.

Ve třetím čtvrtletí 2018 rostly mzdy nejvíce v oborech, ve kterých dominuje stát. Jedná se o obor vzdělávání, kde průměrná mzda vzrostla o 13,2 %. Ve složkách Veřejné správy a Obrany státu se mzda zvýšila o 11,7 % a v odvětví kulturní, zábavní a rekreační činnosti o 10,8 %. V oboru zdravotní a sociální péče vzrostly mzdy o 10,6 %.

Nejvíce nezaměstnaných bylo v Moravskoslezském kraji (4,65%) a Ústeckém kraji (4,50%), nejlépe na tom byl podle krajů Plzeňský kraj (2,1%) a hlavní město Praha (1,9%).

Obecná míra nezaměstnanosti v prosinci 2018 u 15–74letých v České republice činila 2,1%, což je velmi pozitivní údaj ve srovnání s ostatními státy EU.

Míra nezaměstnanosti se v Německu drží na nejnižší úrovni od znovusjednocení země v roce 1990. V červenci r. 2018 činila 5,2 procenta a v prosinci r. 2018 to bylo 3,2 %, země zažívá problém známý i z Česka: chybí kvalifikované pracovní síly. Nejvíce to pociťují bohaté regiony na jihu země. Proto se v regionech snaží zaměstnávat více žen či starších lidí, nebo zvýšit zájem o vzdělání na odborných učilištích, aby měli lidé větší uplatnění na trhu práce.

Německo se snaží vzdělávat i uprchlíky a nabízí jim takzvané kombinované kurzy, ve kterých umožňuje uprchlíkům naučit se jazykové dovednosti a odborně je připravit do pracovního procesu.

Tito uprchlíci vzdělání v německém školním systému mohou být velmi prospěšní pro německé zaměstnavatele, kteří se potýkají s nedostatkem sil, samozřejmě se raději vzdělávají mladí lidé, než starší, kteří se více spoléhají na sociální dávky, které Německo nabízí.

Ekonomicky a hospodářsky je nejsilnější spolkovou zemí v Německu Bavorsko. Zde panuje tzv. minimální nezaměstnanost, ale i Bavorsko řeší problém se zaměstnáváním kvalifikovaných pracovníků, kterých na trhu práce ubývá. Stejně jako v České republice, tak i v Německu obecně jsou znatelné rozdíly ve vyplácených mzdách mezi muži a ženami. Je to do značné míry ovlivněno tím, že ženy většinou z rodinných nebo osobních důvodů častěji volí povolání a pracovní pozice umožňující zkrácený úvazek. Stejně to funguje i v České republice. Stejně jako v České republice, tak i v Německu je více mužů na vedoucích pozicích, než žen.

Průměrný věk uchazeče, hledající práci, je podobný jako v České republice 43 let. Nejvíce hledají práci lidé ze základním vzděláním. Ale i těmto lidem je trh práce v Německu otevřen.

Míra nezaměstnanosti v Polsku se v závěru minulého roku mírně zvýšila, i nadále se však udržela pod 6% hranicí. Podle zjištěných informací dosáhla evidovaná míra nezaměstnanosti v Polsku v prosinci 5,9% oproti 5,8-procentní úrovni v předchozím měsíci, ale i tak nezaměstnanost na úrovni 5,9% představuje nejnižší míru nezaměstnanosti ke konci roku od roku 1990.

Největší zájem je mezi Poláky o práci na plný úvazek polští zájemci o zaměstnání projevují obecně více zájem o technické profese. V posledních letech řada mladých Poláků míří do zahraničí. Momentálně v zahraničí pracuje přes 2 miliony Poláků, z nichž je polovina ve věku 20 až 29 let. Polsko se tak musí potýkat se ztrátou mladých lidí do zahraničí. Dalším problémem je to, že Poláci odcházející do zahraničí nepracují v oboru, nebo jejich práce neodpovídá stupni jejich vzdělání. Takže dochází k plýtvání vědomostmi. Pouze 1 z 10-ti vysokoškolsky vzdělaných lidí najde práci, která odpovídá jeho vzdělání, ale to samé můžeme říci i o ostatních zemích, protože málokterý cizinec pracuje takové pracovní pozici, která odpovídá jeho kvalifikaci v zemi, ze které pochází.

Poptávka je v Polsku především po kvalifikovaných řemeslnících, kterých je ale nedostatek, nebo zemi opouštějí, protože v zahraničí pobírají vyšší plat. Aby mladí lidé, přestali v tak vysoké míře odjíždět do zahraničí na stálo, je potřeba vytvářet vhodné pracovní podmínky. Polsko by se mělo zaměřit na modernizaci ekonomiky, důraz by měl být kladen na rozvoj tržního hospodářství, rozvoj vzdělání a vědy, podporu podnikání a zvýšení zaměstnanosti v sektoru služeb. Je nutné také zvětšit důraz na podporu rozvoje venkova a zemědělství, mezi jiným prostřednictvím snazšího přístupu k úvěrům a zlepšení systému sociální ochrany.

Celkově lze shrnout, že mezi posuzovanými členskými státy EU měla nejnižší míru nezaměstnanosti za rok 2018 Česká republika (2,3 procenta), následuje Německo (3,2 procenta) a Polsko (5,9 procenta).

7 Seznam použitých zdrojů

Knížní zdroje

- BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
- BRDEK, Miroslav, Hana JÍROVÁ, František STELLNER, Marek VOCHOZKA a Robert ZEMAN. *Sociální politika v zemích EU a ČR: regionální komparace politik zaměstnanosti*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-859-6371-X.
- DUŠEK, Jiří, Marek VOKOUN, František STELLNER, Marek VOCHOZKA a Robert ZEMAN. *Nezaměstnanost a determinanty trhu práce v podmínkách moderních evropských ekonomik: regionální komparace politik zaměstnanosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2017. ISBN 978-80-7556-023-0.
- NOVÁK, Václav, Marek VOKOUN, František STELLNER, Marek VOCHOZKA a Robert ZEMAN. *Trhy práce v České republice po roce 1989: regionální komparace politik zaměstnanosti*. Praha: Setoutbooks.cz, 2016. ISBN 978-80-86277-81-3.
- SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.
- STARÁ, Dana, SIROVÁTKA, Tomáš a Petr MAREŠ, ed. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Internetové zdroje

- 45 Millionen Erwerbstätige im Dezember 2018 [Online] // [destatis.de](https://www.destatis.de/DE/PresseService/Presse/Pressemitteilungen/2019/01/PD19_036_132.html). - 31. 1 2019. - https://www.destatis.de/DE/PresseService/Presse/Pressemitteilungen/2019/01/PD19_036_132.html.
- Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti [Online] // [portal.mpsv.cz](https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz). - 23. 2 2012. - 27. 2 2018. - <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>.
- Gola Petr <https://www.mesec.cz/clanky/dlouhodobá-nezamestnanost-v-eu-je-kritická/> [Online] // www.mesec.cz. - 5. 5 2004. - 28. 10 2018.
- <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/36651/umfrage/arbeitslosenquote-in-deutschland-nach-bundeslaendern/> [Online] // <https://de.statista.com>. - 2019.
- Chlebounová Tereza <https://www.euroskop.cz/9003/31512/clanek/cr-ma-2-nejnizsi-miru-nezamestnanosti-mladych-v-eu/> [Online] // www.euroskop.cz. - 6. 8 2018. - 28. 10 2018.
- Kubešová Andrea Podpora v nezaměstnanosti 2018 [Online] // [vimvic.cz](https://www.vimvic.cz). - 14. 2 2018. - 6. 3 2019. - <https://www.vimvic.cz/clanek/podpora-v-nezamestnanosti-2018>.
- Leubrecher Marcel Jeder zweite Arbeitslose in Westdeutschland hat Migrationshintergrund [Online] // [welt.de](https://www.welt.de). - 18.7.2017. - 25.10.2018.-

<https://www.welt.de/politik/deutschland/article166743394/Jeder-zweite-Arbeitslose-in-Westdeutschland-hat-Migrationshintergrund.html>.

Michal Pícl Oldřich Körner Vliv minimální mzdy na nezaměstnanost v ČR [Online] // vlada.cz. - 9 2016. - 7. 3 2019. - <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/minimalni-mzda.pdf>.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej [Online] // psz.praca.gov.pl. - 2019. - <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy>.

Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - prosinec 2018 [Online] // czso.cz. - 31. 1 2019. - 5. 2 2019. - <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2018>.

PhDr. Tomáš Ehler MBA Německá ekonomika v dubnu - červnu 2018 [Online] // mzv.cz. - https://www.mzv.cz/file/2938422/Nemecka_ekonomika_2._Q_2018___Newsletter_OEU.pdf.

Trh práce a nezaměstnanost [Online] // finance.cz. - 2019. - 7. 3 2019. - <https://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/nezamestnanost/>.

Váš klíč k evropské statistice (2019). Retrieved 2019, from <https://ec.europa.eu/eurostat>

8 Přílohy

8.1 Přílohová část

Tabulka 1 Nezaměstnanost podle krajů v ČR k 31.12.2018

	PNO (%)	Počet UoZ	Počet VPM	UoZ/VPM
Hl. m. Praha	1,9	18 476	67 323	0,2
Středočeský kraj	2,8	25 238	48 071	0,5
Jihočeský kraj	2,4	11 060	17 575	0,6
Plzeňský kraj	2,1	9 009	34 866	0,2
Karlovarský kraj	2,9	6 229	8 143	0,7
Ústecký kraj	4,5	26 335	14 980	1,7
Liberecký kraj	3,2	10 091	11 030	0,9
Královehradecký kraj	2,3	8 968	12 848	0,6
Pardubický kraj	2,2	7 914	35 590	0,2
Kraj Vysočina	3,0	10 628	9 998	1,0
Jihomoravský kraj	3,9	32 042	24 014	1,3
Olomoucký kraj	3,4	14 801	10 896	1,3
Zlínský kraj	2,6	10 954	11 849	0,9
Moravskoslezský kraj	4,7	39 789	17 227	2,3
Česká republika	3,1	231 534	324 410	0,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě Úřadu práce ČR, 2018

Tabulka 2 Uchazeči o zaměstnání dle krajů ČR

kraj	celkem UoZ	OZP	pečující o děti do 15 let	těhotné kojící do 9m po porodu	do 25 let	nad 50 let	max. ZŠ	evidence nad 12 M		
								Do 3 měsíců	12M-24M	nad 24M
	231534	38268	39270	3553	17752	84374	70858	96208	19613	40916
Praha	18476	1851	1914	152	1150	5849	3681	7037	1627	2441
SČK	25283	3749	4848	374	1967	9103	7308	10245	2195	4293
JČK	11060	1992	1734	196	898	4056	2837	5999	695	1089
PLK	9009	1774	1511	168	743	3330	2672	4557	579	1063
KVK	6229	731	1247	130	511	2284	3288	2862	420	1045
ULK	26335	4655	5165	470	2004	8905	12587	9427	2468	5441
LBK	10091	1615	1989	163	884	3350	3425	4387	797	1427
KHK	8968	1770	1331	109	761	3145	2750	4473	651	1027
PBK	7914	1420	1529	150	666	2817	2150	4651	359	509
VYS	10628	2034	1744	198	952	4103	2158	4851	863	1734
JMK	32042	5175	5281	514	2735	11256	8305	12095	3107	6441
OLK	14801	2466	2325	218	1096	5631	4299	6913	1152	2420
ZLK	10954	2048	2033	149	840	4305	2125	5117	811	1417
MSK	39789	6987	6649	562	2545	16240	13276	13594	3889	10571
ženy počet	117822	19592	35019	3553	8312	25464	37926	43330	1094	2156
podíl na sk ¹	50,89%	51,20%	89,17%	100%	46,82%	52,01%	54,17%	45,04%	55,83%	52,71%
podíl na UoZ	100%	16,53%	16,96%	1,53%	7,67%	11,81%	25,30%	41,55%	8,47%	17,67%

Zdroj: vlastní zpracování na základě Úřadu práce ČR, 2018

¹ podíl na sk. = zastoupení žen ve skupině znevýhodněných uchazečů o zaměstnání, podíl na UoZ = podíl skupiny znevýhodněných uchazeček o zaměstnání na celkovém počtu uchazeček o zaměstnání.

Tabulka 3 Přehled uchazečů o zaměstnání v ČR k 31.12.2018

	Celkem	z toho ženy
Uchazeči - celkem	231 534	117 822
OZP	38 268	19 592
plně invalidní	0	0
částečně invalidní	4	2
os. zdrav. znevýhodn.	5 534	3 185
1. st. inval (§39/2a)	21 570	11 151
2. st. inval. (§39/2b)	10 999	5 193
3. st. inval. (§39/2c)	67	28
3. st. inval. (§39/2c), §39/4f)	94	33
uchaz. s evid. delší 5 měsíců	103 506	56 820
ženy-těhot., kojící a matky do 9 m po por.	3 553	3 553
os. pečuj. o dítě do 15	39 270	35 019
osoby potřebuj. zvl. pomoc	2 244	782
Věková struktura	231 534	117 822
do 19 let	8 454	4 172
z toho do 18 let	3 150	1 579
20-24 let	17 752	8 312
25-29 let	22 754	11 888
30-34 let	22 365	12 321
35-39 let	23 885	13 348
40-44 let	27 127	14 827
45-49 let	24 823	13 270
50-54 let	27 341	14 220
55-59 let	33 372	18 013
60-64 let	21 957	6 924
nad 65 let	1 704	527
Průměrný věk	43,1	42,4
Vzdělanostní struktura	231 534	117 822
bez vzdělání	10 286	5 157
neúplné zákl. vzdělání	1 985	1 035
základní vzdělání	58 587	31 734
nižší střední vzdělání	114	80
nižší střední odborné vzdělání	6 106	3 008
střední odborné vzdělání s výuč.listem	81 624	34 774
stř.nebo stř.odb. bez mat.i výuč.listu	1 183	921
ÚSV	6 339	3 808
ÚSO s vyučením i maturitou	10 118	4 846
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	35 337	21 398
vyšší odborné vzdělání	2 018	1 426
bakalářské vzdělání	4 306	2 706
vysokoškolské vzdělání	13 124	6 737
doktorské vzdělání	407	192

Zdroj, vlastní zpracování na základě MPSV, 2019

Tabulka 4 Přehled výdělečně činných a nezaměstnaných Německo 2017-2018

stav - týká se osob v soukromých domácnostech ve věku 15-74 let	prosinec 2018	předchozí měsíc		předchozí rok	
		listopad 2018	změna	prosinec 2017	změna
originální hodnoty					
	v milionech		v %	v milionech	
				v %	
zaměstnaní	1,34	1,41	-5	1,5	-10,7
nezaměstnaní	42,14	42,51	-0,9	41,81	0,8
	podíl v %		v %	podíl v %	
kvóta nezaměstnaných²	3,1	3,2	-3,1	3,5	-11,4
kvóta zaměstnaných³	67,7	68,3	-0,9	67,5	0,3
výsledky očištěné od sezonních výkyvů					
	v milionech		v %	v milionech	
				v %	
zaměstnaní	1,41	1,43	-1,4	1,54	-8,4
nezaměstnaní	42,06	42	0,1	41,65	1
	podíl v %		v procentních bodech	podíl v %	
				v procentních bodech	
kvóta nezaměstnaných²	3,3	3,3	0	3,6	-0,3
muži	3,7	3,7	0	3,9	-0,2
ženy	2,7	2,8	-0,1	3,1	-0,4
osoby pod 25 let	6	6,1	-0,1	6,5	-0,5
osoby mezi 25 - 75 lety	3	3	0	3,3	-0,3
kvóta zaměstnaných³	67,5	67,5	0	67,3	0,2

2 podíl nezaměstnaných vůči zaměstnaným

3 podíl všech zaměstnaných vůči veškerým obyvatelům

Zdroj: vlastní zpracování na základě Destatis, 2019

Tabulka 5 Registrovani nezameřtnani dle vojvodství Polsko

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, AND UNEMPLOYMENT RATE ON VOIVODSHIP										
										Grudzień 2018 r.
stan w końcu miesiąca (<i>as of the end of month</i>)										<i>December 2018</i>
Województwa Voivodships	Zarejestrowani bezrobotni ogółem Registered unemployed	w tym (<i>of which</i>)								Stopa bezrobocia wg stanu w końcu m-ca w % Unemployment rate as of the end of month in percentage
		kobiety <i>females</i>	do 30 r. ż. <i>up to 30 years</i>	do 25 r. ż. <i>up to 25 years</i>	pow. 50 r. ż. <i>50 years and more</i>	długotrwałe <i>long-term unemployed</i>	bez kwalifikacji <i>not qualified</i>	bez doświadc. <i>without vocational experience</i>	niepełno- sprawni <i>disabled persons</i>	
POLSKA	968 888	542 642	251 994	118 577	262 704	507 235	299 310	196 361	61 118	5,8
<i>POLAND</i>										
Dolnośląskie	62 842	34 933	13 825	6 218	19 237	31 297	20 169	9 433	5 094	5,2
Kujawsko-pomorskie	72 655	44 215	19 275	9 040	18 291	42 021	26 653	14 088	3 236	8,8
Lubelskie	74 449	38 632	22 942	10 860	17 108	42 962	23 279	22 752	3 418	8,0
Lubuskie	22 201	13 115	5 523	2 606	6 380	10 063	7 121	3 957	2 022	5,8
Łódzkie	66 036	35 220	13 868	6 372	20 175	35 062	22 205	10 247	5 470	6,1
Małopolskie	71 489	41 157	20 384	9 728	18 381	36 078	17 494	13 729	4 414	4,7
Mazowieckie	136 545	71 105	32 741	15 625	38 143	75 032	44 970	30 153	6 667	4,9
Opolskie	22 663	13 347	5 830	2 743	7 068	11 421	7 453	3 780	1 725	6,3
Podkarpackie	82 933	45 024	24 119	11 412	19 822	47 197	22 182	19 319	3 890	8,8
Podlaskie	36 786	17 524	10 012	4 665	10 324	21 238	12 265	8 902	2 454	7,8
Pomorskie	46 082	29 111	13 164	6 244	11 692	20 048	14 504	7 723	3 756	4,9
Śląskie	80 079	46 761	18 419	8 162	23 208	39 097	23 037	14 873	5 954	4,3
Świętokrzyskie	44 118	23 233	12 565	5 996	10 845	22 275	11 284	10 255	2 781	8,3
Warmińsko-mazurskie	53 141	30 694	14 224	6 951	15 089	27 869	17 779	10 300	3 660	10,4
Wielkopolskie	50 867	31 452	14 019	6 867	13 127	21 825	13 541	7 956	4 072	3,1
Zachodniopomorskie	46 002	27 119	11 084	5 088	13 814	23 750	15 374	8 894	2 505	7,4

Zdroj: Statystyki strukturalne grudzień, 2019

Tabulka 6 Platy a zdravotní pojištění v Polsku

Platy a pojištění v Polsku	
1. Minimální mzda (platná od 1. ledna 2019)	2,250.00¹
2. Průměrná mzda²	4,863.74
3. Průměrný plat rozdělen na čtvrtiny	stránky sociálního pojištění
4. Příspěvek do Fondu práce (účinný od 01.01.2019)	2,30%
5. Příspěvek do Fondu solidarity pro zdravotně postižené (od 1. 1. 2019)	0,15%
6. Příspěvek do fondu garančních zaměstnaneckých požitků (od 1. ledna 2006)	0,10%
7. Poplatek za zdravotní pojištění (od 1. ledna 2008)	9,00%

Zdroj: vlastní zpracování na základě Ministerstvo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2019

¹ od 1.1.2019 je minimální mzda v Polsku 2.250 zlotých (Rada ministrů ze dne 11.září 2018 o minimální mzdě a výši minimální hodinové mzdy v roce v roce 2019)

² průměrné mzdy ve 4 čtvrtletí 2018 byla 4.863 zlotých (Zpráva předsedy Ústředního statistického úřadu ze dne 11.února 2019)